

УКРАЇНСЬКА ГОСПОДАРСЬКА АКАДЕМІЯ
В ЧЕХОСЛОВАЦЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ

УКРАЇНСЬКИЙ
ТЕХНІЧНО-ГОСПОДАРСЬКИЙ
ІНСТИТУТ

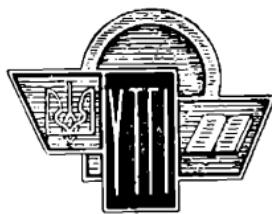

1934
ПОДĚБРАДИ

НАКЛАДОМ ТОВАРИСТВА ПРИХИЛЬНИКІВ
УКРАЇНСЬКОЇ ГОСПОДАРСЬКОЇ АКАДЕМІЇ

УКРАЇНСЬКА ГОСПОДАРСЬКА АКАДЕМІЯ
В ЧЕХОСЛОВАЦЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ

УКРАЇНСЬКИЙ
ТЕХНІЧНО-ГОСПОДАРСЬКИЙ
ІНСТИТУТ

1934
ПОДÈБРАДИ

НАКЛАДОМ ТОВАРИСТВА ПРИХИЛЬНИКІВ
УКРАЇНСЬКОЇ ГОСПОДАРСЬКОЇ АКАДЕМІЇ

Повстання Українського Технічно-Господарського Інституту позаочного навчання.

Знання найmodерніших технічних способів виробництва й господарської організації, як рівно ж стихійних економічних законів, що правлять складним механізмом світового ринку, та уміння правильно орієнтуватися в заплутаних господарських відносинах сучасної доби є одною з основних передумов економічного поступу. Цим пояснюється величезний розмах технічного та господарського шкільництва в культурних країнах світу.

Український народ в цьому відношенні стоїть далеко позаду від, інших цивілізованих народів. Ті ж самі причини, що завинили економічну відсталість українських земель, досі затримували на цих землях і розвиток шкільництва взагалі та технічно-господарського—зокрема. Історія склалася так, що невичерпальні багатства нашої землі використовують для себе чужинці і вони ж багатіють з тяжкої праці нашого працьовитого народу.

Нарід, що ще перед тисячою років був найкультурнішим народом на Сході Європи, був довгі роки штучно позбавлений власної національної школи. Насаджене на наших землях чуже шкільництво мало на меті лише денационалізувати українську інтелігенцію для того, щоб можна було легше панувати над неосвіченою масою та краще її визискувати. Врешті сталося те, що нерозвинена й релятивно мала українсь-

ка промисловість опинилася в руках чужинців, керувалася їй керується чужонаціональним технічним персоналом, і навіть кваліфіковане робітництво імпортується з чужих неукраїнських земель.

¶ З пробудженням національної свідомості в українських масах такий ненормальний стан на наших землях не міг не звернути на себе уваги всіх тих, хто активно ставав до праці для національного визволення й піднесення доброту свого народу. Зв'язок між господарським визиском і національним поневоленням є занадто очевидний, щоб не зрозуміти, що шлях до національної волі лежить через господарське усамостійнення. Цим пояснюється, що національна свідома українська інтелігенція уже довший час з захопленням віддає свої сили кооперативному руху, ці ж міркування лягли в основу ідеї створення власного технічного сподарського шкільництва, починаючи з найнижчих шкіл і кінчаючи Національною Політехнікою, що з повоєнних часів є такою популярною в українських колах.

Це не випадково,—що майже одночасно було засновано аж дві українських політехніки: одна (таксмна) у Львові, друга—Українська Господарська Академія в Подебрадах. Це було продиктовано тим, що в добу повоєнної руйни господарська відсталість українських земель виявилася особливо яскраво та що після бурхливої, хоч і нещасливої для українського національного руху боротьби за національну державу, українські маси стали ширше дивитися на завдання національних змагань. Проблеми економічні, які в добу національного романтизму не в'язалися в одно з відродженням нації, після війни висунулися—як і по всьому світі—на перше місце, і в свідомості борців за українську державність питання матеріальної культури стали такими ж гідними уваги, як і питання духової культури Українського Народу.

Силою історичних обставин Львівській Політехніці не пощастило розвинутися. Заснованій перед двадцятьма роками (16. V. 1922 р.) гуртком емігрантів з усіх Українських Земель на чужині, на історичних чеських землях в м. Подебрадах, Українській Господарській Академії судилася трохи світліша доля. Вона встигла розгорнутися в повну високу політехнічну школу, випустити понад півтисячі інженерів, організувати наукову чинність та фахове видавництво і на конкретних фактах довести цілому світові, що твердження, ніби Українська Нація ще не дозріла до власних високих шкіл, є неправдиве.

Заснуванням Української Господарської Академії був однаке зроблений лише один перший крок по шляху до створення власного технічно-господарського шкільництва. Це в перших же днів свого існування добре розуміла УГА і через це відразу ж постановила не обмежуватися лише навчанням зібраного в її стінах студенства, але використати всі можливі засоби для найширшого розповсюдження технічно-господарських знань, в першу чергу шляхом видання підручників, серед українського суспільства. Це логічно випливало з самих тих міркувань, що привели до організації Академії.

Перебування УГА на чужині робило її однаке мало приступною для величезної більшості української молоді, що як з міркувань матеріального порядку, так і через формальні перешкоди була позбавлена можливості протягом 5 років тривання студій жити за кордоном. Це могли собі дозволити або діти заможніших батьків, або більш відважні одиниці, що нелегально пішки прибували до Чехословаччини, замикаючи тим собі часто шлях до повороту на батьківщину та засуджуючи себе з перших же днів на голодне існування. Отже, коли не можна було УГА фізично наблизитися до потенціяльних кадрів свого студенства, коли шлях

на рідні землі для неї лишився заказаним, треба було шукати якогось особливого способу, щоб побороти всі неспрятливі обставини і наблизити школу до тих, хто потребує її послуг. Такий спосіб був знайдений в позаочній (кореспонденційній) методі навчання, якої вже довший час з успіхом вживається в цілому світі, але яка на Українських Землях до останніх часів була майже незнаною. Конкретне здійснення ідеї про застосовання кореспонденційної методи до розповсюдження технічних і господарських знань взагалі, а зокрема в обсягу високих політехнічних шкіл, розпочалося з моментом заснування при УГА Українського Технічно-Господарського Інституту позаочного навчання (УТГІ), т.т. з 12 листопада 1932 р.

Це сталося лише в рік святкування десятилітнього ювілею Української Господарської Академії. Таке запізнення з заснусанням УТГІ не є випадковим. Воно мало свої поважні причини, і то багато причин.

Передовсім до нової і в українських умовах невипробованої методи навчання треба було братися і розважко і обережно. Лише після того, як закінчилася організаційна доба УГА, як була написана українською мовою більшість необхідних для навчання підручників, як справність системи навчання в УГА була перевірена на практичній діяльності її абсольвентів, професура Академії почула себе цілком підготовленою до творення нового діла.

Далі, була потрібна певність в тому, що нова позаочна школа знайде собі студентів. Для цього за новою школою мала стояти якась авторитетна установа. У тих народів що мають власну державу, гарантією тут є, здебільшого, самий факт дозволу на відкриття школи. В наших умовах це нездійснено. Отже лише після того, як зросла й поширилася популярність Академії в широких українських масах як в Краю, так і на еміграції,—що особливо виявилося в день свя-

ткування десятилітнього ювілею УГА,—з'явилася певність в успіху УТГІ, що народився з лона Академії і виведений у світ під прикриттям її фірми.

Міг бути також сумнів, чи стане популярною в очах українського громадянства мало знана йому позаочна метода навчання. За останні роки однаке виявилося, що російські та польські позаочні школи почали все більше знаходити собі студентів серед української молоді. В цих умовах УГА, як національна школа почула себе не лише в силі, але й зобов'язанаю якнайшвидче подбати про те, щоб ті кадри нашої інтелігенції, яким технічно-господарська освіта приступна лише за допомогою позаочної методи, дістали цю освіту від української школи, в українській мові і в національно-українському напрямі.

Велику роль для всякої школи грає матеріальне її забезпечення. Доки Академія жила виключно на дотації Чехословацької влади, доти вона в своїх плянах була цілковито зв'язана з розмірами цих дотацій. Розмір дотацій та конкретне призначення поодиноких їхніх частин визначається від року до року, і в таких умовах розпочинати щось нове можна було лише тоді, коли б на це нове започаткування були наперед гарантовані кошти на якесь певне число років. Цього не могло бути. Навпаки, дотації останніми роками все скорочувалися і з міркувань економії навіть було заборонено Академії приймати нових студентів. В час загальної господарської кризи годі було сподіватися в цих умовах дістати матеріальні засоби для організації нового діла, яким є УТГІ. Але саме факт заборони впису нових студентів до УГА викликав перелом в відношенні до неї українського суспільства. Раніше громадянство підтримувало УГА лише морально. Тепер воно почало підводити під неї матеріальну базу. Створилося Товариство Прихильників Української Господарської Академії (ТПУГА), до якого увійшли, крім

декількох сот поодиноких осіб, всі центральні гospодарські та культурні організації та деякі місцеві організації в Краю, а також чимало емігранських організацій і склад членів якого продовжував зростати й далі. ТПУГА почало збирати кошти на утримання УГА і цим забезпечило свободу її рухів. Не випадковим, що і сама ідея заснування УТГІ вийшла з осередку Товариства Прихильників УГА. Молоде ТПУГА (засновано в 1932 р.) не в стані ще цілком перебрати фінансування цілої Академії власними засобами, але воно вже почуло себе наскільки фінансово міцно, щоб зобов'язатися покривати дефіцити, які можуть виникнути в зв'язку з організацією та веденням УТГІ. Це зобов'язання при заснуванні УТГІ мало і те рішаюче значення, що Міністерство Хліборобства ЧСР погодилося на заснування УТГІ та апробувало його статут лише після того, як ньому була передкладена умова Академії з ТПУГА про фінансування нової школи.

В своїй істоті УТГІ є поширенням і продовженням навчальної чинності УГА, але в іншій формі. Від УГА він передовсім ріжниться методою свого навчання. Крім того в УТГІ знайшло собі здійснення давнє прагнення Академії—поруч з навчанням в обсягу високошкільних програм, організувати навчання практичних дисциплін для ширших мас українського суспільства. Отже УТГІ є мішаною школою. Поруч з високошкільними відділами, що побудовані по зразку факультетів Академії, при ньому існує низка вужчих фахових курсів, що дають науку в приступній для всіх популярній формі.

Метода навчання в УТГІ.

Позаочна (кореспонденційна) метода, якою провадиться навчання в УТГІ, полягає в тому, що, замість

слухання лекцій в авдиторіях школи, студіюючі одержують від УТГІ по пошті спеціально написані для них лекції або підручники з предметів навчання. В міру потреби до цього долучаються також відповідні інструкції та завдання для практичних вправ. Уесь одержаний студійний матеріал студіюючі засвоюють у себе дома, після чого розв'язані завдання та відповіді на поставлені їм запитання студіюючі по пошті засилують до УТГІ на перевірку дотичним професорам. Разом з тим студіюючі можуть просити пояснень у професорів відносно незрозумілих місць в лекціях та підручниках. Після контролю пророблених завдань, професори з своїми зауваженнями та роз'ясненнями повертають їх студіюючим. На письмі ж можуть складати і іспити, за винятком дипломного іспиту для абсолювентів високошкільних відділів. Цей останній іспит складається обов'язково усно перед спеціальною комісією.

Як один з допомічних засобів навчання, при УТГІ виходить неперіодичний журнал „Вісті УТГІ,“ на сторінках якого поруч з статтями на технічні, господарські та культурно-національні теми і поруч з оповіщеннями та розпорядженнями адміністрації УТГІ, професори дають відповіді на типові запитання студіюючих, ріжні поради щодо студій, інструкцій і т. под. В журналі також коротко ведеться бібліографічний відділ, де повідомляється про вихід нових українських книжок на ті теми, що можуть цікавити студіюючих. Крім того там існує студенська сторінка, на яку студіюючі можуть дописувати в справах шкільних та корпоративних. На сторінках „Віостей“ мається на увазі містити також реферати студентів старших семestrів на фахові теми.

Кореспонденційна метода навчання, особливо за останні часи, досягла дуже широкого розповсюдження в Західно-Європейських та Північно-Американсь-

ких країнах. В Америці за допомогою цієї методи мільйони людей студіюють на всіх видах школ: починаючи від нижчих і кінчаючи університетами. Таким успіхом кореспонденційна метода зобов'язана своїми певними специфічними властивостями. Багато людей, що шукають знання чи то ради його самого чи то для того, щоб за його допомогою поліпшити свій добробут (дістати кращу посаду, краще організувати власне господарство і т. под.), не в стані скористатися для цього школами з автаторною методою навчання. Кореспонденційна метода і розрахована на те, щоб люди мало-заможні, або ті, кого службові, господарські чи родинні обставини в'яжуть до місця сталого їх побуту, могли у себе дома, не відриваючись від основних своїх занять, проходити науку та удосконалюватися в царині фахових і загальних знань. В цьому основна позитивна риса кореспонденційної методи.

Студіючий в УТГІ не зв'язаний в своїх студіях ані часом, ані місцем, ані працею. Він може жити в будь-якому куті, куди його занесла доля, студіювати може в ті часи, які для нього є найзручнішими (напр. в свята, в вечерні години і т. под.), одночасно працюючи в своєму чи чужому господарстві або на державній чи громадській службі та заробляючи тим для себе й для родини засоби на прожиття. Він має змогу проходити науку на рідній мові, хоча б моря й океани одділовали його тисячекілометровими просторами від українських культурних осередків. Студіючому тут також не доводиться боятися, що йому не вистачить часу своєчасно здужати належний студійний матеріял, щоб не лишитися позаду від своїх товаришів по школі. Навчання кожного провадиться індивідуально і не існує жадних термінів, на які кожний неодмінно мусів би встигнути з своєю працею. Впис на студії УТГІ також не зв'язаний часом. При індивідуальному характері навчання нові студенти можуть вступати до

УТГІ протягом цілого року.

Позаочна метода має й свої хиби. Студіючий при ній не має безпосереднього зв'язку з своїми професорами та товаришами по школі. Він також часто позбавлений можливості поповнювати набуті в шкільні години знання читанням фахових книг з шкільної бібліотеки. Це серйозна хиба. Але по стороні навчальній кореспонденційній метода має й деякі свої переваги, яких не має авдиторна метода навчання. При кореспонденційному навчанні в міру проходження курсу професор контролює кожне опрацьоване студіючим завдання. Таким чином тут є до певної міри гарантія, що коли студіючий щось невірно зрозумів або в чомусь помилляється, його помилка буде неодмінно і своєчасно виправлена.

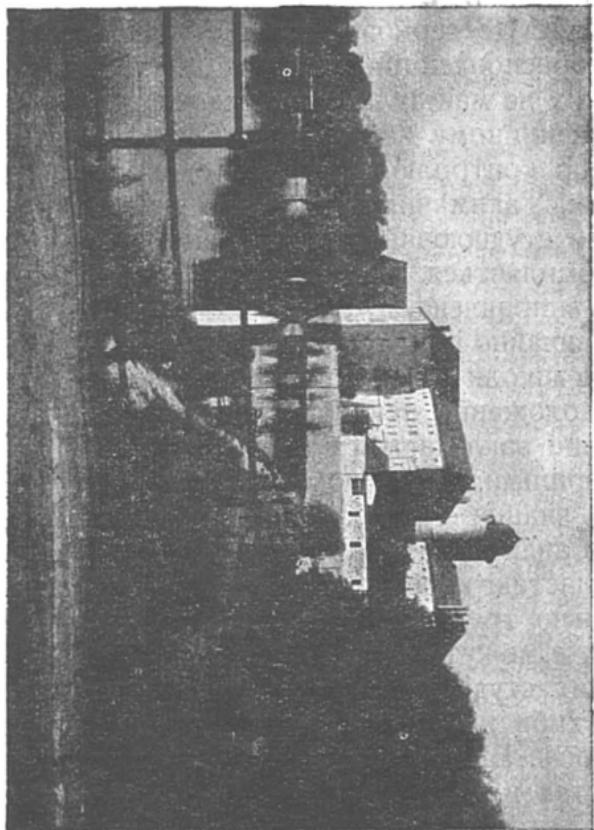
Звичайно і щодо правного становища своїх абсолювентів школи з авдиторним навчанням стоять в кращому положенні, ніж кореспонденційні школи. Але ж ці останні закладаються не для того, щоб конкурувати з першими, але головно з метою дати можливість набути знання тим, хто не має змоги студіювати в школі з авдиторним навчанням.

Властиві кореспонденційній методі хиби та зв'язані з нею труднощі щодо навчальної сторони справи однаке можуть бути значно зменшені. Це залежить від самих студіючих. На основний спосіб нейтралізувати хиби позаочної методи вказав п. Ректор Академії проф. Б. Іваницький в своєму зверненні до студенства в день відкриття УТГІ:

„Сьогодні, разом з Вами, спільно відкриваємо Технічно-Господарський Інститут позаочного навчання. Усі приходимо до нашої авдиторії, до того навчального помешкання, що своїм розміром перевищує всі шкільні будинки, бо його фізичний простір нічим не обмежено: осередок—професорські катедри—містяться в Подебрадах, в будинку Української Господарської

Академії, а студенські лавки по всьому світу. І кожен, хто хоче вчитися, може прийти в цю простору авдиторію та зайняти в ній своє місце. В таких умовах великої фізичної роз'єднаності стаємо до праці. Але нас не мусить лякати ця обставина, бо сучасна техніка зно-

Замок Короля Юрія з Полебрад де міститься уГА та УТГІ.

син дає можливість легко перебороти фізичні простори.

Значно тяжча й важливіша інша річ: як опанувати простори знання й наук, як узяти з них усе те, що потребуємо, як успішно піде сама праця навчання. В найбільшій мірі успішність цього навчання за-

лежатиме від самих учнів. Їх природні здібності, більша чи менша підготовленість до вивчення даного курсу та заінтересованість цим курсом, життєвої умови учнів—усе це може впливати на успішність навчання. Але тут ми хочемо звернути увагу тільки на одну важливу в умовах позаочного навчання обставину, на уважне і точне виконання всіх курсових завдань. Роз'єднаність учнів між собою і з професорами позбавляє їх тієї обстанови, що в школі став одним із непомітних, але дійсних засобів як заохочення до вивчення, так і самого засвоєння предмета і критичної оцінки його положень. Учень УТГІ, працюючи сам, має тільки один засіб до того, щоб глибше простудіювати предмет та самому перевірити правильність його засвоєння—це послідовне і уважне розв'язання тих завдань теоретичного і практичного характеру, що їх подається в підручниках, та систематичне листування з професорами.

Тільки в такий спосіб позаочне навчання зможе дати добре наслідки. Тільки так в нашій просторії авдиторії протягнуться ті нитки єднання між катедрою професора і студенською лавою, що дадуть можливість професорові пізнати студента—його особність, його інтереси та потреби—а студентові—добре зрозуміти й засвоїти предмети.

Тільки спільно, в сталім єдинні досягнемо успіху. З цим гаслом стаємо до праці.“

Структура УТГІ.

Український Технічно - Господарський Інститут відкрито 12-го листопада 1932 року за дозволом Міністерства Хліборобства Чехословацької Республіки з дня 20 липня 1932 року ч. 86.812-1/ 1932.

Основним завданням УТГІ є: 1) підготувати

українських висококваліфікованих фахівців для само-
стійної практичної праці у головних галузях техніки
та економіки, 2) дати можливість особам, що вже пра-
цювали практично в тій чи іншій ділянці техніки чи
економіки, поповнити свої знання теоретичними відо-
мостями, а також 3) сприяти поширенню технічних та
господарських знань серед широких верств українсь-
кого суспільства. В процесі розвитку своєї чинності
УТГІ, як тимчасом єдина українська широко розгалу-
жена школа з кореспонденційною методою навчання,
з національного обов'язку самим життям був змуше-
ний поширити коло своїх завдань також на організа-
цію систематичної загальної національної освіти.

Щодо своєї навчальної програми УТГІ є школою політехнічного типу. В його проекті за основу були поставлені три високошкільні фахові відділи по зразку трьох факультетів УГА. Програми цих відділів побудовано по типу політехнічних високих шкіл і розраховано на вісім семестрів. Ці відділи були намічені такі: 1) Агрономічно - Лісовий, 2) Економічно - Кооперативний та 3)Хеміко - Технологічний. Фахові відділи розраховані на осіб із середньою освітою.

Поруч з фаховими відділами передбачено було і нині уже здійснено відкриття при них цілої низки вужчих фахових курсів з терміном навчання від 1 до 4-х семестрів. Ці курси розраховані і на тих осіб, що не мають середньої освіти.

На бажання можна студіювати не лише повні цикли предметів фахових відділів чи вужчих курсів, але і поодинокі предмети, що входять до обсягу іхніх програм.

Згідно з статутом УТГІ, особи, що закінчили повний курс його фахових відділів, дістають про це відповідне свідоцтво. Особи ж, що складуть крім того усний кінцевий іспит, дістають диплом та фахове звання (агроном, економіст чи технолог—відповідно до просту-

дійованого відділу). Про успішне закінчення студій на вужчих курсах або студіювання окремих предметів видається курсантам належне свідоцтво.

УТГІ є окремою шкільною організацією, але, згідно з його статутом, він у відношенні навчальному та адміністративному підпорядкований Українській Господарській Академії. Ця підпорядкованість полягає в тому, що зверхнім керівним органом для УТГІ є Професорська Рада Української Господарської Академії, фінансовими й господарськими справами його відає Сенат УГА, а всі навчальні справи належать до компетенції дотичних Факультетських Рад та Деканів УГА.

УТГІ має свою власну виборну адміністрацію: Директора, Заступника Директора та Керівників відділів. Але за установленою традицією всі ці функції персонально заступають Ректор, Проректор та Декани УГА. Цілком відокремленими від УГА є лише технічні органи УТГІ, як от Секретаріят та Технічно-Друкарське Бюро.

В навчальному відношенні, крім керівництва, УТГІ тісно зв'язаний з УГА також ще й тим, що основний лекторський персонал його складається з професорів, доцентів, лекторів та асистентів УГА. Крім персоналу УГА, однаке, в УТГІ уже працюють українські учні з інших українських і неукраїнських високих шкіл та фахівці - практики, спеціально запрошенні для праці в УТГІ. Надалі намічається ще більше розширення в цей спосіб лекторського персоналу УТГІ.

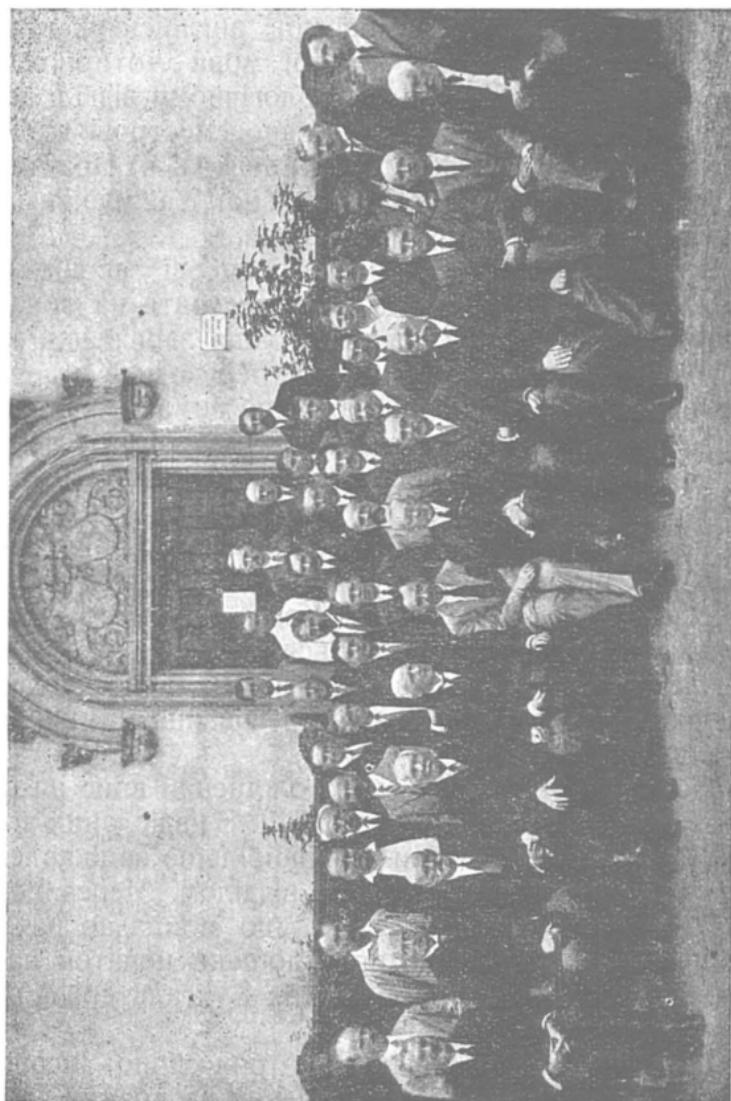
Фінанси й господарство УТГІ відокремлено від фінансів та господарської частини УГА. УТГІ має свій власний кошторис, своє майно. Фінансові засоби його черпаються з наступних джерел: 1) з шкільних такс, що платять студенти та курсанти УТГІ; 2) з продажу власних видань, 3) з дотацій Товариства Прихильників УГА та 4) з ріжніх пожертв та випадкових надходжень. Ці засоби УТГІ є докищо ще дуже скромні.

Але професура УГА віддає свою працю для УТГІ безплатно і всі матеріальні засоби його вживаються переважно на речові видатки (видавництво, канцелярія, утримання помешкань і т. под.). УТГІ є таким чином першою школою на еміграції, що утримується виключно на українські кошти і це є предметом його вправданих гордощів.

Розвиток УТГІ.

В уяві ініціаторів УТГІ він мав би бути тією самою Українською Господарською Академією, тільки в іншій формі. Від УГА він мав би відріжнятися передовсім своєю методою навчання. А далі, обсяг навчальної чинності УТГІ малося на увазі поширити в тому напрямі, щоб, з одного боку, організувати навчання практичних технічно - господарських дисциплін в популярній формі для осіб, що не мають закінченої середньої освіти, а з другого боку, доломагати поглибленню фахових знань тих осіб, що після закінчення високої школи стали уже до практичної діяльності по фаху. Ці ідеї були заложені в будову первісного пляну УТГІ і конкретно виявилися в тому, що в УТГІ було запропоновано, як його основа, три високошкільні восьмисеместрові відділи: а) Агрономічно - Лісовий (на перших початках лише його Агрономічний підвідділ), б) Економічно - Кооперативний з підвідділами: Кооперативним, Промислово - Торговельним та Банковим і в) Хеміко - Технологічний.

При відділах проектувалося відкрити цілу низку ріжких вужчих фахових курсів, а в першу чергу—1) при Агрономічно - Лісовому—популярні курси Контроль-асистенські (односеместрові) та для агрономів в високою освітою—короткотермінові курси Громадської агрономії, 2) при Економічно - Кооперативному

Група членів Професорської Ради уГА.

відділі було запроєктовано а) курси Бухгалтерії (двохсеместрові) та б) курси чужих мов: англійської, німецької й французької (курс кожної мови чотирьохсеместровий). 3) При Хеміко-Технологічному відділі малося на увазі відкрити наступні односеместрові курси: а) Практичної фотографії, б) Олійництва, в) Практичного миловарства, г) Основ загальної та практичної радіотехніки та і) Оброблення шкіри.

З огляду на дуже скромні фінансові засоби, на які можна було б з певністю розраховувати на початках чинності УТГІ, його адміністрація здійснення запроєктованого пляну повинна була переводити з великою обережністю. Позаочне навчання вимагає великих видатків на видавництво студійного матеріалу. Через це розпочинати функціонування того чи іншого відділу й тих чи інших курсів можна було лише набувши певності, що розпочата галузь не нестиме школі великого дефіциту, що покриватимуться бодай витрати на видавництво. Єдиним покажчиком могла б тут бути лише кількість осіб, що зголосуються на студії. Тому то фактичне відкриття відділів та курсів було поставлене в залежність від активного заінтересовання ними з боку громадянства.

У вересні 1932 року був оголошений впис на всі запроєктовані відділи та курси УТГІ. З надісланих зголосень дуже швидко виявилося найбільше зацікавлення Економічно - Кооперативним відділом. Через це в день офіційного відкриття УТГІ, що припадає на 12 листопада 1932 року, було проголошено початок навчання на цьому відділі та на курсах Бухгалтерії й чужих мов при ньому.

На два технічні відділи (Агрономічно - Лісовий та Хеміко-Технологічний) зголосення надходили мляво. Безперечно одною з головних причин цього була необхідність для студентів приїздити до УГА для відбування лябораторних практичних вправ, позаочне про-

ходження яких технічно не є можливим.

З огляду на це УТГІ увійшов в пересправи з деякими краєвими установами, що мають свої хемічні лабораторії, і дістав їхню принципову згоду на те, щоб студенти УТГІ могли відвувати вправи в цих лабораторіях. Таким чином необхідність виїзду закордон для відвування вправ, принаймні для студентів з Галичини та Волині, було усунено. В надії, що з налагодженням цієї справи, одна з основних перешкод для ширшого заінтересовання Агрономічно - Лісовим відділом з боку краєвої молоді відпала, було ухвалено відкрити Агрономічний підвідділ цього відділу, що сталося в грудні 1932 року, хоч кількість вписаних студентів ще була дуже мала. Такий ризикований крок з боку керівних чинників УТГІ пояснюється тим, що УГА з перших днів свого існування і до нині якнайширше розповсюдження сільсько - господарських знань серед українського народу—в силу історичних традицій хліборобського по самій своїй природі—вважає за одно з найголовніших своїх завдань.

Відкриття Хеміко - Технологічного відділу, на який зголосилося найменше число студентів, було відсунено на неозначений час.

З запроєктованих при технічних відділах короткотермінових практичних курсів викликали більше заінтересовання спочатку лише курси: а) Оброблення шкіри, б) Основ радіотехніки та в) Практичної фотографії; навчання на перших двох і було фактично розпочато в березні, а курс Практичної фотографії почався в червні р. 1933. Крім того розпочалися навчання і на курсі Практичного мілонарства.

З самих же перших днів оголошення про відкриття УТГІ, його Секретаріят став діставати велику кількість листів з проханням інформації та з ріжними побажаннями. Велике число осіб виявило, зокрема, бажання, щоб при УТГІ було відкрито матуральні курси.

З боку однаже на труднощі щодо оформлення матуральних свідоцтв, ідея цих курсів досі ще перебуває в стані проєктування. Низка ріжних інших побажань дала підставу до запроєктування ряду практичних курсів з царини технічних знань. В першій половині 1933 року був оголошений впис на наступні курси: а) Межовий відділ (четирисеместровий), б) Практичний курс лісових наук (двосеместровий), в) курси Птахівництва та крілярства (односеместровий), г) курс Пасічництва (односеместровий), г) курс Цеглярства (односеместровий). Досі однаже на всі ці курси, за винятком курсу Пасічництва, не вписалося вистачаючої кількості бажаючих студіювати, через що з них усіх відкрито лише курс Пасічництва.

Вступаючи до школи, кожна малозаможна людина, крім задоволення своїх прағнень до поширення знання, чекає від студій також і певних практичних наслідків: поліпшення перспектив на одержання краще плаченої праці. Тількищо сказане виправдалося і на виборі собі фаху тими особами, що виявили бажання студіювати в УТГІ. Високий стан розвитку української кооперації обіцяє освіченим економістам можливість в майбутньому знайти там приложение для своїх сил та знання. Через це Економічно - Кооперативний відділ зустрів собі серед тієї частини громадянства, що шукає фахової освіти, багато симпатій. Він з самого свого відкриття став розвиватися нормально. Число студентів, що вписалися на цей відділ найраніше, в середині квітня 1933 року почався другий семестр, 15 жовтня того ж року третій семестр, а 1 квітня 1934 року уже четвертий семестр. Також успішно розвиваються практичні курси при цьому відділі. На курсах Бухгалтерії для студентів першого прийому цикл викладів уже закінчений. На курсах чужих мов закінчується третій семестр.

Також практичні курси з ділянки техніки й тех-

нології знайшли собі певне коло студіюючих. Особливе зацікавлення серед них викликав курс Оброблення шкіри. Цей курс та курси Практичної фотографії та Радіотехніки уже закінчили цикл навчання для курсантів першого прийому і продовжують функціонувати далі.

Інша доля судилася високошкільному Агрономічно-Лісовому відділові. Посад для агрономів в Краю мало і агрономи там дістають дуже низьку платню. При відкриттю відділу це не було взято під увагу. Це однакож для дальшої долі відділу мало рішаюче значення. Число студентів протягом цілої зими 1932—33 шкільного року збільшувалося дуже повільним темпом. Через це виклади 1-го семестру довелося розтягнути аж до осені 1933 року. Але новий впис восени дав для відділу також мало втішного. Продовження навчання на відділі в таких умовах відкривало перед УТГІ перспективу великого дефіциту і тим самим ставило під загрозу існування і тих частин УТГІ, що мають всі дані для дальнього успішного розвитку. Через це довелося навчання на восьмисеместровому Агрономічному підвідділі припинити на неозначений час і запропонувати студентам його на вигідних умовах перейти на студії до Економічно-Кооперативного відділу, або на вужчі курси агрономічного характеру, серія яких поступово має відкриватися при Агрономічно-Лісовому відділі.

Завісивши навчання на високошкільному Агрономічному підвідділі, УТГІ тим не залишив своїх намірів в міру можливості якнайбільше спричинитися до поширення серед українського суспільства сільсько-господарських знань. Через це було ухвалено збільшити цикл цих наук на Економічно-Кооперативному відділі, а крім того і головно ширити далі сільсько-господарську освіту за допомогою низки практичних короткотермінових курсів. В першу чергу було відкрито курс Пасічництва з широкою програмою, до педагогічної спів-

праці на якому запрошено 4 фахівців, відомих своєю теоретичною й практичною працею в царині бджільництва. Як показує досвід перших кроків цього курсу, він викликав до себе чимале зацікавлення. З осені 1934 р. мається на увазі розпочати також курси Громадської агрономії, Сільсько-господарського рахівництва, Контроль-асистенські та курси Садівництва.

З самих початків УТГІ було взято за правило по змозі рахуватися з усими побажаннями громадянства щодо відкриття тих чи інших відділів та курсів. Швидко виявилося, що, йдучи за цим правилом, УТГІ мусів дещо виступити з тісного кола техніки й економіки та подбати про організацію навчання кореспонденційною методою також загальних дисциплін, що мають національний характер і значення. Серед числених побажань, щоб при УТГІ було відкрито ті чи інші курси, що не входили в коло безпосередніх завдань УТГІ (курси журналістики, жіночого руху, курс для підготовки громадських діячів і т. под.) особливо часто згадувалося про необхідність організації загально-національної освіти. Українська Господарська Академія, як національна школа, в силу своїх традицій не могла байдуже поставитися до цих вимог громадянства. В Академії ще й раніше викладалися такі дисципліни з царини українознавства, як українська мова, історія України, історія української літератури, економічна географія України, а також націологія, як загальна наука про націю. Таким чином, хоч загально-національна освіта і не входила в рамці тіsnіших завдань Академії, але цикл дисциплін з цієї галузі знання існував в програмі Академії і тим самим ця справа Академії не була цілком новою й чужою. Разом з тим інші українські високі школи на еміграції, яким загальні науки з царини українознавства були більші по фаху та які мали більше для цього підготовлений професорський персонал, не мали в той час досвіду з

Сенат УГА. Зліва направо сидять: секретар Проф. Ради доц. О. І. Бочковський, ректор проф. Б. Іваницький, проректор проф. Л. Фролов, декан Агр.-Ліс. ф-ту проф. В. Чередів; стоять: секретар Сенату, управитель-канцелярії УГА, Г. Шлянів, декан Інж. ф-ту проф. В. Іванис, голова Ревіз. Ком. проф. Л. Грабина, декан Економ.-Кооп. ф-ту проф. М. Добриловський.

способами позаочного навчання, які рівно не мали і готового технічного апарату для цього та, з огляду на неприятливі фінансові умови, не мали змогу його й організувати. Невеликий досвід і організований апарат мала тільки Академія в своєму УТГІ. Через те то Академія рішила взятися до організації систематичних кореспонденційних курсів Українознавства, використавши для цього як найповніше фахові українські наукові сили з інших українських і неукраїнських високих шкіл та наукових установ. 7 жовтня 1933 р. при Академії офіційно було відкрито ці курси, які в справах навчальних підпорядковано Економічно - Кооперативному Факультету УГА, а в справах адміністративних, господарських та фінансових творять одно ціле з УТГІ. На цім місці справедливим буде відмітити зокрема заслугу для ідеї курсів Українознавства з боку канадійських українських інститутів, а то зокрема Інституту ім. П. Могили в Саскатуні та Інституту ім. М. Грушевського в Едмонтоні, як також канадійського громадського діяча П. І. Лазаровича, що висунули особливу необхідність таких курсів для канадійських українців і енергійно взялися за пропаганду курсів в Канаді. Це прискорило рішення Академії про відкриття курсів Українознавства. Курси ці пішли справді успішно.

Таким чином в УТГІ нині фактично функціонують: 1. високошкільний восьмисеместровий Економічно - Кооперативний фаховий відділ; 2. курси Бухгалтерії; 3. курси мов: англійської, французької та німецької; 4. курс Пасічництва; 5. курс Оброблення шкіри; 6. курс Практичної фотографії; 7. курс Основ практичної радіотехніки; 8. курс Миловарства; 9. курси Українознавства.

Є надія на те, що на цьому справа не спиниться і УТГІ продовжуватиме далі розгорнати свою чинність, відкриваючи нові курси, поскільки буде видко, що в них в серед громадянства реальна потреба.

Адміністрація УТГІ.

Вищі адміністративні функції в УТГІ, як уже згадувалося, персонально сполучені з дотичними функціями в УГА.

Сучасний персональний склад вищої адміністрації УТГІ наступний:

Директор УТГІ (Ректор УГА) проф. Борис Іваницький,

Заступник Директора (Проректор УГА) проф. Леонід Фролов,

Секретар Професорської Ради доц. Ольгерд Іполит Бочковський.

Агрономічно-Лісовий відділ:

Керівник (Декан Агрономічно-Лісового факультету УГА) проф. Володимир Чередіїв,

Заступник керівника (Продекан Агр.-Лісов. факульт.) доц. Ісаак Мазепа,

Секретар—доц. Віктор Доманицький.

Економічно-Кооперативний відділ:

Керівник (Декан Економ.-Коопер. фак. УГА) проф. Микола Добриловський,

Заступник керівника (Продекан Ек.-Кооп. фак.) доц. Левко Шрамченко,

Секретар—лектор Віктор Сапіцький.

Хеміко-Технологічний відділ:

Керівник (Декан Інженерного факультету УГА) проф. Василь Іванис,

Заступник керівника (Продекан Інж. фак.) доц. Борис Лисянський,

Секретар—доц. Василь Кучеренко.

Окремий технічний апарат УТГІ складається: з Секретаріату (Секретар УТГІ Олекса Козловський) та Технічно - Друкарського Бюро (Завідуючий лектор Григорій Денисенко). Решту функцій виконує технічний апарат УГА. Всього на 1. V. 1934 р. в технічному апараті УТГІ працювало 19 осіб.

Лекторський персонал УТГІ.

Основний кадр лекторських сил УТГІ складає лекторський персонал Академії. Але, крім того, нині до співпраці запрошенні також українські учені з Українського Вільного Університету в Празі, Українського Педагогічного Інституту ім. М. Драгоманова, Українського Наукового Інституту в Берліні, Українського Наукового Інституту в Варшаві та з інших установ. Крім того для викладів на вужчих фахових курсах запрошено деяких фахівців - практиків. Особливо велике число учених з поза меж Академії запрошено для викладів на курсах Українознавства.

Всього нині працює в УТГІ 69 осіб лекторського персоналу, з того числа 49 осіб належить до персоналу УГА. В дальншому лекторський персонал УТГІ буде в міру потреби ще збільшуватися.

Зокрема беруть участь в навчальній чинності УТГІ наступні особи:

I. З персоналу Академії:

професори: Лука Бич, Василь Біднов, Сергій Бородаєвський, Микола Вікул, Соломон Гольдельман, Леонід Грабина, Микола Добриловський, Василь Іванис, Борис Іваницький, Сергій Комарецький, Микола Косюра, Борис Мартос, Борис

Матюшенко, Кость Мацієвич, Валентин Садовський, Максим Славінський, Володимир Старосольський, Володимир Тимошенко, Леонід Фролов, Володимир Чередіїв, Іродіон Шереметинський; доценти: Ольгерд Іполіт Бочковський, Петро Вуков, Віктор Доманицький, Микола Зайців, Олександер Коваленко, Василь Королів, Василь Кучеренко, Борис Лисянський, Ісаак Мазепа, Яків Моралевич, Кость Осаяденко, Олекса Петрів, Євген Сокович, Арсен Чернявський, Левко Шрамченко; лектори: Кузьма Безкровний, Осип Безпалко, Григорій Денисенко, Роман Димінський, Валер'ян Мельник, Осип Мельник, Михайло Міткович, Віктор Приходько, Віктор Сапіцький, Марія Славінська, Михайло Сочинський, Григорій Шиянів; асистент Кость Подоляк.

ІІ. З складу інших високих шкіл та наукових установ:

Проф. Дмитро Антонович, проф. Дмитро Дорошенко, доц. Мирон Дольницький, проф. Станислав Дністрянський, доц. Іван Кабачків, проф. Зенон Кузеля, проф. Олександер Лотоцький, доц. Симон Наріжний, проф. Степан Сірополко, доц. Володимир Січинський, доц. Панас Феденко, проф. Дмитро Чижевський, проф. Вадим Щербаківський, проф. Андрій Яковлів.

ІІІ. Фахівці-практики:

Інж. Михайло Боровський, інж. Павло Василюк, др. Леонід Гуменюк, др. Іван Драбатий, інж. Борис Б. Іваницький, інж. Петро Лещенко.

Студенство УТГІ.

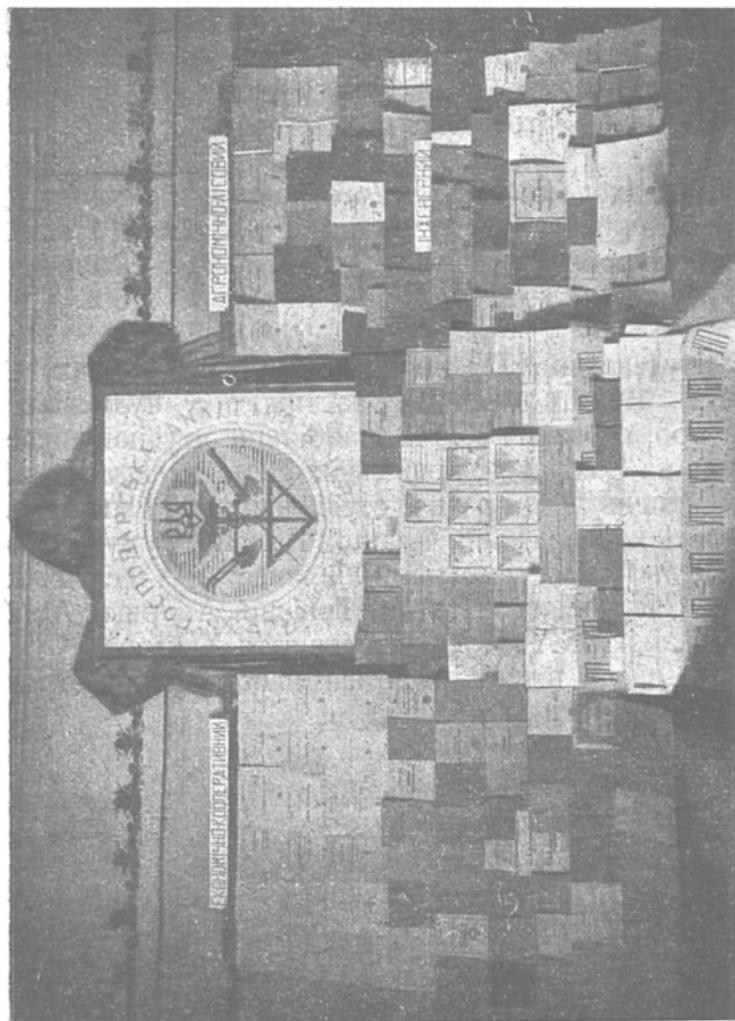
Студіюючі в УТГІ складаються з наступних категорій:

- 1) Студенти Економічно-Кооперативного відділу, якими можуть бути лише особи з закінченою середньою освітою.
- 2) Курсанти Економічно-Кооперативного відділу. Курсантами може бути всяка особа, незалежно від по-передньої освіти, що вважає себе підготовленою до студіювання фахових наук високої школи. Між студентами й курсантами різниця та, що курсант, доки він не подасть до УТГІ матурального свідоцтва, не може стати до дипломного іспиту на одержання звання економіста. У всьому іншому їхні права й обов'язки ті самі, що й у студентів.
- 3) Студенти курсів Українознавства, для яких формальний освітній ценз не є обов'язковим, але виклади на курсах пристосовані до інтелектуального рівня осіб, що закінчили не менше 6 класів гімназії.
- 4) Курсанти ріжних вужчих фахових курсів та окремих предметів.

В УТГІ дозволяється, хто того бажає, записуватися в характері курсанта не тільки на повний курс Економічно-Кооперативного відділу та курсів Українознавства і інш., але й на поодинокі предмети, що на тому чи іншому відділі або курсах викладається.

На всі відділи й курси УТГІ приймаються особи обох статей незалежно від їхнього віку, але не молодше 17 літ.

Спеціальних термінів для впису на студії не існує. Вписуватися можна протягом цілого року. Також перехід на старший семестр залежить лише від того, ко-

Головні видання Укр. Госп. Академії та Укр. Тех.-Госп. Інституту
позаочного навчання при УГА.

ли студіючий засвоїть студійний матеріал попереднього семестру.

На 1 травня 1934 р. до студій в ріжких ділянках УТГІ формально зголосилося всього 428 осіб, але на ті ділянки, що уже функціонують при УТГІ, було вписано 390 осіб. З того числа:

На фаховому восьмисеместровому Економічно-Кооперативному відділі	111 осіб.
На курсах Українознавства	90 "
На інших курсах	189 "

Студенство УТГІ перебуває в ріжких кутках земної кулі. Вони є з усіх тих частин світу, куди дійшла чутка про існування УТГІ. Найбільше студіюючих перебуває на Західно-Українських Землях. З неукраїнських земель в Європі студіюючі УТГІ перебувають—в Чехословаччині, Франції, Польщі, Румунії, Болгарії, Бельгії, Люксембурзі, Фінляндії; в Америці: в Канаді, Сполучених Штатах Північної Америки, Аргентнії, Бразилії; в Азії: в Палестині та Хіні.

По віку у відсотках до загального числа студенства розподіляється так:

Вікові групи.	% %
До 20 літ	4
20—25 "	32
26—30 "	22
31—35 "	20
36—40 "	11
41—45 "	7
Понад 45 "	4

Як свідчать наведені числа, віковий склад студіюючих в УТГІ де в чому відріжняється від складу аналогічних шкіл з авдиторною методою навчання. Там звичайно переважає молодь до 23-25-літнього віку. В УТГІ, як і в інших кореспонденційних школах, велику частину студіюючих складають особи середнього віку. Так серед студіюючих в УТГІ 64 % переступило вже той вік, в якому за нормальних умов людина проходить систематичну школу. Це вже самостійні люди, що знають життя і власними силами забезпечують не лише власне існування, але і служать здебільшого підпорукою своїх близьких. Зокрема звертає на себе увагу, що група осіб, старших 36 літ, з якої в школах з авдиторним навчанням трапляються лише одиниці, в УТГІ досягає поважного розміру 22 % всіх студіюючих.

Цікавий образ дає також розподіл студенства по професійних групах, як то показує наступна таблиця:

Професійні групи	% до всіх студіюючих
1. Учителі середніх та нижчих шкіл	15, 8
2. Особи без сталого заняття	15, 1
3. Хлібороби (самостійні господарі та с.-г. робітники)	14, 4
4. Ремісники та індустріальні робітники	14, 0
5. Кооператори (директори та служ- бовці в кооперативних установах)	13, 8
6. Урядовці та службовці в установах і підприємствах	11, 0
7. Промислові та торговельні підприємці	4, 1
8. Студенти високих шкіл	3, 8
9. Інженери й техніки ріжких фахів	3, 5
10. Особи вільних професій	2, 4
11. Духовні	2, 1

З наведеної таблиці бачимо, що лише 15,1% студіюючих не мав сталої професії. Це здебільшого молодь шкільного віку, що покінчивши загальну освіту, або з тих чи інших причин (здебільшого матеріальних) перервавши її, живе у батьків та допомагає їм в господарстві. Ця група може присвячувати майже увесь свій час студіям. Величезна більшість студіюючих (84,9%) для студій мусить уривати час від свого відпочинку після, часом, тяжкої праці на службі чи у власному господарстві.

Співвідношення представників різних професійних груп звичайно неоднакове на всіх відділах та курсах. Воно міняється в залежності від ступеня популярності курсів та від фахового їх характеру. Так, прим., на Економічно-Кооперативному фаховому відділі в числі студіюючих переважають кооператори, за ними йдуть урядовці й службовці, а потім учителі і представники різних т.зв. інтелігентних професій. На курсах Українознавства переважають учителі. На популярних курсах оброблення щікіри студіюють головно ремісники, робітники та хлібороби і т.д.

Видавництво УТГІ.

Однією з дуже важливих сторін чинності УТГІ є виготовлення студійного матеріалу та його видання. Лише в незначній частині є можливим для навчання студіюючих використати попередні видання УГА та різних українських видавництв, бо позаочна метода вимагає спеціального пристосування до неї шкільних підручників. Через це, за незначними винятками, всі курси лекцій для УТГІ складаються заново і видаються засобами УТГІ.

Технічно ці видання виконуються головно цикло-графічним способом, в меншій мірі—літографічним. Де-

що мається на увазі, за допомогою сторонніх видавництв, випустити також друкарським способом. Курси лекцій випускаються окремими зошитами квартового формату (деякі популярні курси виїмково друкуються в форматі великої вісімки). Кожна лекція має пересічно 8 сторінок, т. т. один аркуш друку (біля 32.000 літер).

На 1 травня 1934 р. всього було видруковано студійного матеріалу 532 арк. (4496 стор.).

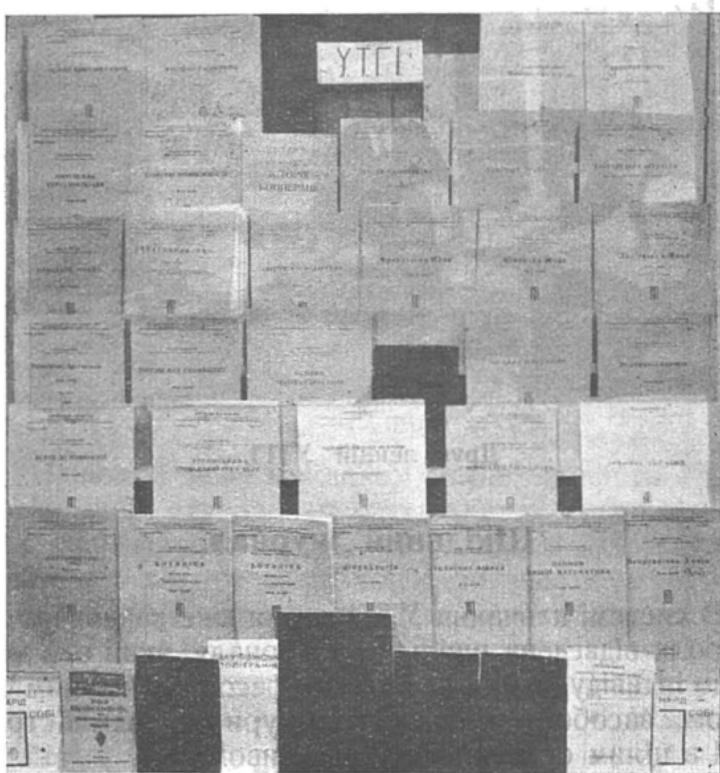
Друк лекцій УТГІ.

Шкільний журнал.

В системі навчання УТГІ, як ми вже зазначали, певна роль відведена шкільному журналу, який є, в додаток до індивідуальних зносин професорів з кожним студентом, засобом зв'язку професури та адміністрації УТГІ з цілим студенським колективом.

Протягом 1932—1933 шкільнного року виходив цей журнал періодично, раз на десять днів, під назвою „УТГІ“. Його випущено всього 23 числа. Практика од-

наче показала, що є доцільнішим випускати журнал в більшому розмірі, але не так часто. Через це передбачено до випуску неперіодичного журналу, що виходить приблизно раз за 1—2 місяці. При цій нагоді змінено і його назву на „Вісті УТГІ“. На день 16 травня 1934 року вийшло 5-е число „Вістей“. Крім ріжних інструкцій, повідомлень, оголошень, листування з студентством, студенських дописів і т. под. в обох журналах до 16 V. 1934 р. уміщено 47 статей наукових, навчальних, інформаційних, методологічних, як фахових, так і на загально-національні теми.

Видання Україн. Тех.-Господар. Інституту
подаочного навчання при УГА.

Завдання та програми поодиноких відділів і курсів УТГІ.

ЕКОНОМІЧНО—КООПЕРАТИВНИЙ ВІДДІЛ.

Завданням Економічно-Кооперативного відділу є підготування фахівців для самостійної, організаційної і технічної праці в різких галузях економічного життя. Зокрема відділ має на меті підготовку до самостійної підприємничої діяльності, організації та ведення про мислових і торговельних підприємств, до організації кооперативних товариств та союзів і для праці в них, а також підготовку технічних робітників в банківських, торговельних та промислових підприємствах, в державних та самоврядних установах і т. д. в якості урядовців, статистиків, бухгалтерів і т. под. Крім того, завданням відділу є дати теоретичну підготовку до громадської, політичної та журналістичної діяльності в галузі економічної, фінансової та соціальної політики. Отже в коло завдань відділу входить не лише підготовлення високо-кваліфікованих техніків-економістів, але і громадських діячів, озброєних знанням економічних проблем, що в сучасну добу грають першорядну роль в житті кожного народу.

Курс на відділі восьмисеместровий (четириохрічний). У студенти відділу приймаються лише особи з закінченою середньою освітою. Особи без такої освіти приймаються у курсанти відділу.

Після закінчення студій та зłożення дипломного іспиту студенти відділу дістають титул економіста.

Досі при відділі відкрито два підвідділи: Кооперативний та Промислово-торговельний. В міру потреби кількість підвідділів збільшуватиметься.

Спеціалізація на підвідділах зачинається лише з

V-го семестру. До того часу всі студенти проходять спільні для всіх підвідділів науки.

Програма нашого відділу складається з декількох груп дисциплін. Основою її є теоретичні та описові економічні науки, а також дисципліни практичного характеру з царини господарської техніки. Але господарське життя в суспільному життім. В організованому суспільстві всі сторони життя, в тому числі і життя господарське, регулюються відповідними правними нормами. Отже неможна студіювати економічних проблем, не торкаючися також питань права. Тому в програмі відділу належне місце займає і група правничих наук. Велика увага також звертається на вивчення чужих мов, найбільш поширених в культурному світі, бо, при сучасному маштабі господарських стосунків, знання мов є однією з головних ознак підготовленості тієї чи іншої особи до господарської діяльності. Сама назва відділу свідчить, що на ньому поважне місце відводиться зокрема кооперативним дисциплінам, бо в розвитку кооперативного руху полягає в великій мірі господарське майбутнє Української нації.

Метою відділу є підготувати не тільки працьовників в царині економіки, але також і громадських діячів. Підготувати їх при тому для діяльності на Українських Землях та для Українського Народу. Через це в процесі навчання звертається належна увага на специфічні особливості українських економічних відносин.

На відділі протягом цілого курсу викладаються такі предмети:

1. Спільні для всіх підвідділів.

Теорія політичної економії, історія господарського побуту й соціально-економічних ідей, господарська кон'юнктура, економія і політика промисловости, міжнародня торговельна політика, сільсько-господар-

ська економія і політика, економія і політика лісівництва, гроші та кредит, фінансова наука, економічна географія світова, економічна географія українських земель, теорія статистики, демологія, теорія кооперації, історія кооперації, приватна економія, загальне рахівництво, торговельне рахівництво, с.-г. рахівництво, хлібна торгівля, торговельна кореспонденція українська, торговельна кореспонденція в чужих мовах, комерційна аритметика, соціальна політика, місцеве господарство, соціологія, націологія, загальна наука права, політичне право, адміністративне право, цивільне право, цивільний процес, торговельне право (загальне, векселеве та чекове), міжнародне право, соціальна гігієна, товарознавство з хемічною технологією, німецька мова, французька мова, англійська мова. Рекомендовані (необов'язкові): фізика, основи вищої математики.

2. Спеціальні на підвідділах.

а) На Кооперативному підвідділі: споживча кооперація, кредитова кооперація, кооперативний збут с.-г. продуктів, кооперативне постачання машин і сировини, молочарська кооперація, методика кооперативного рахівництва, сільсько-господарська кооперація, кооперативна асекурація, кооперативна ревізія, організація і ведення зборів, кооперативне право, історія української кооперації, будівельна кооперація, кооперативна статистика, техніка банкової справи, товариства гуртових закупок, банківське рахівництво, аналіза балансів.

б) На Промислово-Торговельному підвідділі: організація промислового підприємства, калькуляція в промисловому підприємстві, біржі праці, промислове право, машинознавство, фабричне рахівництво, банківське рахівництво, аналіза балансів, статистика в приватному підприємстві, митна справа, промислова гігієна, організ. і техн. торгу, біржі і оперції з цін. паперами, енергетика, реклама.

Протягом цілого курсу Економічно-Кооперативного відділу студенти та курсанти одержать біля 1150 лекцій студійного матеріалу.

ВУЖЧІ КУРСИ БУХГАЛЬТЕРІЇ.

Курси бухгалтерії мають своїм завданням теоретично й практично ознайомити студіюючих з основами рахівництва та торговельної кореспонденції і тим

Деканат Економічно-Кооперативного Ф-ту.
Зліва направо: секретар лектор В. Сапіцький, декан проф.
М. Добриловський, продекан доц. Л. Шрамченко.

підготовити їх до праці в комерційних підприємствах.

На цих курсах протягом двох семестрів викладаються наступні предмети:

1) торговельне рахівництво, 2) фабричне рахівництво, 3) комерційна аритметика, 4) торговельна кореспонденція, 5) калькуляція.

Курсантам рекомендується також додатково впи-

сатися на курс політичної економії. Хто бажає поглибити свої теоретичні знання в галузі рахівництва, той може також вписатися на курс основ загального рахівництва.

В майбутньому мається на увазі організувати для курсантів бухгалтерії додатковий цикл предметів, куди мають увійти: 1) с.-г. рахівництво, 2) банківське рахівництво, 3) кооперативне рахівництво, 4) аналіза балансів, 5) організація торговельного підприємства та інші дисципліни.

КУРСИ ЧУЖИХ МОВ.

Завданням курсів є навчити студіюючих практично володіти світовими мовами. Це в самостійні курси з трьох мов: англійської французької та німецької. Курсожної мови тягнеться чотири семестри.

КУРСИ УКРАЇНОЗНАВСТВА.

Завданням курсів є дати систематичний комплекс знань про Україну, про сучасне й минуле Українського Народу, про його культурні скарби та підстави його добробуту, а також поглибити національну свідомість українського громадянства, перенести процес національного пробудження з емоціональної сфери до царини розуму, опертого на критичних знаннях. Завданням курсів є також дати інтелектуальну зброю до рук всім тим працівникам на народній ниві, що ведуть перед у ділі національного розвитку нашого Народу.

Докладніше завдання й характер курсів схарактеризовано в зверненні декана проф. М. Добриловського до студентів в день висилки перших зошитів студійного матеріялу:

... „ Систематичні знання про мінуле й сучасне власного народу, про його культурні й матеріальні скарби, про свою рідну землю кожний син сучасної куль-

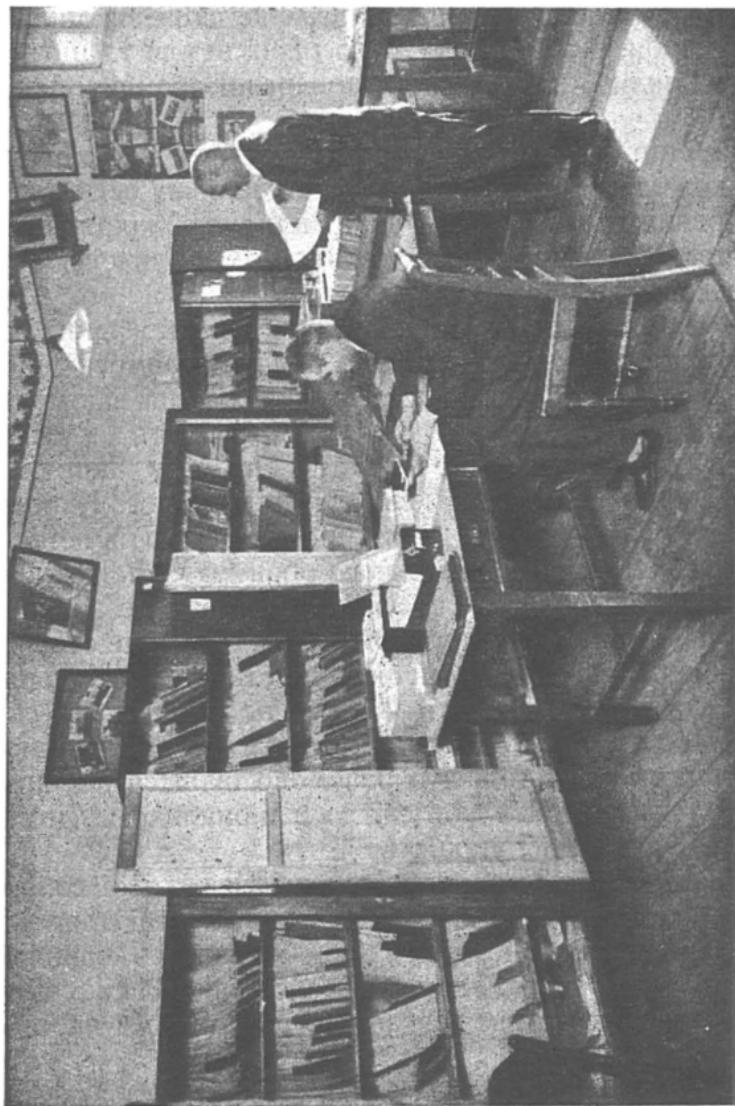
турної нації виносить ще з школи. Там він вчиться не лише любити, але й знати та розуміти свою батьківщину, бо він вчиться у своїй національній школі. Для нас національна школа—люксус, багатьом недосяжний.

А коли ми самі про себе мало знаємо, коли наші народні маси ще собі твердо не усвідомили, чого вони хочуть, то й світ про нас нічого не знає і не рахується з нашими бажаннями. „Пізнай самого себе“,— кликав великий мудрець еллінського світу. І справді в самопізнанню чи то поодинокої людини, чи то цілого народу лежить головна підвалаина дальншого чину і дальших

Відзначення, що дістала УГА за свої експонати на ріжких виставках.

змагань. Щоб нарід міг сам будувати своє життя та здобувати кращої долі, він мусить добре усвідомити той матеріял, що йому історія, природа й культурний розвиток народній дали до його розпорядимости. Всякий нарід своєю долею тісно звязаний з своїм мину-

Експедиція лекцій УТГІ,

лим і в сучасному закладає підвалини свого майбутнього. А в цій своїй будівничій праці може лише використати ті скарби, що дає йому його рідна земля та що його витворили й нагромадили попередні дбайливі покоління.

Наші щойно відкриті курси і в спробою дати можливість кожному поглибити свою національну свідомість. Поширення систематичних знань в царині Українознавства поміж українським громадянством є ближчим безпосереднім завданням наших курсів.

В своїх викладах ми не хочемо давати жадних соціальних і політичних рецептів. Ми намагаємося лише об'єктивно й всебічно подати найнеобхідніші відомості. На їхній підставі кожний сам собі виробить і удосконалить свій світогляд та намітить загальну напрямну своїх чинів в напрямі служення інтересам свого Народу.

Але це не значить, що на наших студентів не покладається жадного громадського обов'язку. Ні. Кожний, що студіює на курсах, бере на себе моральне зобов'язання, неписане і жадним юридичним актом не стверджено, але міцне й невідкладичне,—не ставити світильника під спудом, а виносити його на поверхню: „да світить мирові“. Бо з усякого, кому багато дано,—багато вимагається. І той, хто розумово піднісся над дружими, мусить ширити далі світло національної свідомості в народній масі українській.

Нашим вихідним пунктом є ідея духової соборності нашої нації. Не дивлячись на жадні ані природні ані політичні кордони, нарід наш лишається єдиним і культура його єдина. Поглибити цю єдність і спаяність народню є теж нашим завданням, що його ми на себе покладаємо“...

Програма курсів Українознавства складається з таких предметів: 1) українська мова, 2) історія українського письменства, 3) історія України, 4) український громадський рух у ХХ ст., 5) українська культу-

ра, 6) фізична географія України, 7) економічна географія України, 8) націологія.

Отже до програми входять докладні відомості про історію й особливості української мови та основні правила граматики й правопису.

В курсі українського письменства подається історія зародження й розвитку української літературної творчости, з увагданням її зв'язку з світовими літературами.

Курс Історії України дає відомості про те, як сформувався український народ та якими шляхами він ішов, доки дійшов до сучасного стану свого розвитку. Вияснюються ті причини, що зруйнували колишню державну самостійність нашого народу та довели його до стану політичного й національного пригноблення. Тут маюється образ минулоЯ слави нашої і довгий процес героїчних змагань за свободу.

Додатком курсу Історії України є окремий курс Українського громадського руху в ХХ ст., де докладніше змальовується процес творення сучасних політичних угруповань, їхня ідеологія та їхня чинність.

В курсі Української культури (колективній праці багатьох авторів) викладається на європейськім і світовім тлі історія й сучасний стан науки українознавства, української школи, книжки, преси, церкви, філософії, пластичного й тонічного мистецтва, зокрема мальарства, скульптури, графіки, архітектури, музики. Закінчується курс нарисом української етнографії.

Географічні науки ознайомлюють студіюючого з Батьківчиною, як з певною територіальною цілістю, узгляднюючи всі її особливості, що впливали на історію й соціальну структуру Українського Народу, докладно зупиняючися на природних багатствах української землі, її економічних відносинах та перспективах і можливостях її господарського розвитку.

Нарешті, курс Націології має своїм завданням по-

казати, що український національний рух не в чимсь випадковим, але одним з варіантів новочасного національного ренесансу, що опанував не тільки цілою Європою, але в ХХ ст. перекинувся вже й на інші континенти земної кулі, захопивши також ще донедавна приспані кольорові народи.

Всі відомості про Український Народ та українські землі подаються в обсягу Соборної України, виходячи з засади, що Український Нарід є один, незалежно від того, що доля розшматувала його суцільну етнографічну масу чужими державними кордонами.

Термін навчання на курсах Українознавства — три семестри (півтора роки).

У студенти курсів приймаються особи, що вважають себе підготовленими до студій на курсах, незалежно від попередньої освіти. Форма викладу пристосована приблизно до інтелектуального рівня осіб, що закінчили 6 класів гімназій.

АГРОНОМІЧНО-ЛІСОВИЙ ВІДДІЛ.

Був відкритий лише Агрономічний підвідділ, завданням якого ставилося підготовлення фахівців агрономів з високою кваліфікацією, що могли б працювати як громадські агрономи, зоотехніки, організатори та керівники сільсько-гospодарських підприємств, як працівники досвідних та селекційних установ, як учителі фахових шкіл і т. под.

Як уже було сказано вище, Агрономічно—Лісовий відділ нині в повному обсягу не функціонує і обмежується лише декількома спеціальними вужчими короткотерміновими курсами. Нижче подаємо завдання та програми цих курсів.

КУРСИ ПАСІЧНИЦТВА.

Завдання курсу — поглибити знання пасічників-практиків, ознайомити їх з раціональними способами провадження пасічного господарства та підготовити їх до громадської праці в напрямі розвитку цієї галузі сільського господарства на українських землях.

Доба навчання—шість місяців.

Програма курсів: 1. Розвиток пасічництва на Україні. Виховальне значення пасічництва. 2. Народньо-господарське та сільсько-господарське значення пасічництва. 3. Вступ до біологічних основ плекання бджіл (апікультура). Клітини тіла бджоли (основи цитології). Спадковість у бджіл (основи генетики бджоли). 4. Розвиток бджоли (основи ембріології бджоли). Будова та життєві процеси тіла бджоли (основи анатомії та фізіології бджоли). 5. Змисли бджіл (основи психології бджоли). Життя сім'ї бджіл (основи біології бджіл). Походження та раси бджіл (основи систематики бджіл). 6. Медодайні рослини. Медодайні (нектародайні) сівозміни. 7. Вулики [вулик і рямка, опис головних типів рямкових вуликів, головні частини вулика, рямковий вулик, як пристрій для регулювання зовнішніх умов життя бджіл, конструкції (системи) рямкових вуликів, будування вуликів]. Пасічницьке приладдя. 8-11. Техніка пасічництва: пасіка та пасічничі будівлі, як треба поводитись з бджолами, перегін бджіл, злучування семей, навощування рямок штучною вощиною, годування та напування бджіл. Збирання роїв. Утворення штучних роїв. Перегон, перенесення та перевезення бджіл. Наркозування бджіл. Годівля й напування бджіл. Добування меду та воску. Приготовлення штучної вощини. Зімівля бджіл. Цілорічна праця пасічника. Переведення досвідів в царині пасічництва. 12. Пасічнича бактеріологія. Боротьба з хворобами й шкідниками бджіл. 13. Поліпшення раси бджіл. Племенне плекання бджіл.

14. Технологія меду та воску (виготовлення з меду напоїв та інших продуктів споживання, виготовлення з воску свічок, паст на щепи, на підлогу та інш.). Збут та стандартизація меду й воску. 15. Економіка й організація пасічничих підприємств. Системи пасічницької господарки. Пасічничі організації. 16. Державні й громадські заходи для поліпшення пасічництва (школи, курси, виставки, конкурси, нагороди, пасічницька література й преса). Політика й законодавство в царині пасічництва.

В Галичині (Янчин) та на Підкарпаттю (Свалява), для бажаючих, організовано проходження практичних вправ.

КОНТРОЛЬ-АСИСТЕНСЬКІ КУРСИ.

Завдання курсів підготовити контроль-асистентів—фахівців для переведення контрольної годівлі молочних корів і племенних та продуктивних свиней.

Курси тривають один семестр.

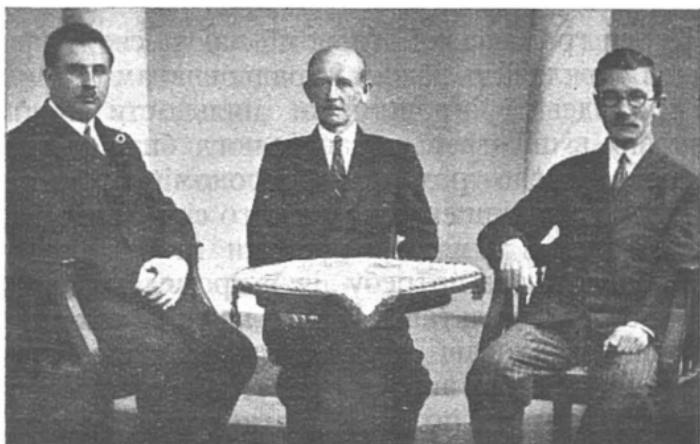
Коротка програма курсів: 1. Відживлення с.-г. тварин з характеристикою с.-г. кормів та способів їх підготовлення перед задаванням тваринам. 2. Породи великої рогатої худоби й свиней в зв'язку з продуктивністю їх. 3. Розплоджування с.-г. тварин і значення спадковості. 4. Контрольна годівля молочних корів і кормові таблиці. 6. Ведення контрольних книг і денніків. 7. Техніка дослідження молока. Приймання молока ہід продуцентів. 8. Ознаки молочности у корів, по-водження з молочною коровою і техніка доїння. 9. Випоювання телят і вихова молочного молодняку.

КУРСИ СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКОГО РАХІВНИЦТВА.

Завданням курсів є навчити студіюючих методам та техніці обліку і рахівничої аналізи сільсько-госпо-

дарського підприємства. Курси тривають два семестри.

Програма курсів складається з наступних трьох дисциплін: 1. просте сільсько-господарське рахівництво, 2. подвійне сільсько-господарське рахівництво, та 3. торговельне рахівництво.

Деканат Агрономічно-Лісового Ф-ту.

Зліва направо: секретар доц. В. Доманицький, декан проф. В. Чередіїр, продекан доц. І. Мазепа.

КУРС САДІВНИЦТВА.

Курс садівництва призначається для поповнення та поглиблення знань практичних господарів, які не мають фахової освіти.

До програми курсу ввійдуть між іншими такі питання: ботанічна характеристика пород овочевих дерев; фізіологія та біологія їх; способи розмноження; дички та маточний матеріал; щеплення, поняття про сорт та спосіб виведення нових сортів; шкілка сіянців; шкілка саженців; формування овочевих дерев; плянування садків та посадка овочевих дерев та кущів; обробка та погноєння ґрунту в садках; плекання овочевих дерев

та кущів у садках та догляд за ними; використання земельної площі поміж деревами; шкідники та способи боротьби з ними; збір урожаю та скоронення овочів; упаковка та транспорт овочів. Торгівля овочами.

КУРС ГРОМАДСЬКОЇ АГРОНОМІЇ.

Курси громадської агрономії мають своїм завданням дати можливість діячам і працівникам ріжних галузей громадської агрономічної діяльності поновити свої знання в цій сфері, а також поглибити та усвідомити методологію громадської агрономії, як спеціальної праці над поліпшенням масового сільського господарства. Разом з тим цими курсами мається на увазі задоволити також потребу діячів громадської агрономії в фаховій консультації. Маючи на увазі такі завдання, курси розраховані лише на тих клієнтів, що мають вже попередню високу освіту, або свою загальною підготовкою та інтелігентністю дорівнюються діячам з таким освітнім рівнем. Курси продовжуються не більше 6 місяців.

Програма курсів: 1. Громадська агрономія, як організація засобів поліпшення масового сільського господарства. Елементи психологічні та дидактичні в громадській агрономії. Моменти соціального порядку та соціальної політики. 2 Методика вивчення району діяльності та складання програм праці, культурно - освітні моменти в громадській агрономії. Позашкільна освіта. 3. Землевпорядження та комасація і участь в них громадської агрономії. Кооперативна праця. 4. Засоби поліпшення рільництва, скотарства та іх організація. Організація молочарства, садівництва та городництва. Основи раціонального провадження лісівництва в умовах селянського господарства. 5. Запровадження правильного рахівництва в масове господарство. 6. Регістрація агрономічної діяльності і методика обчислення її результатів та продуктивності.

ХЕМІКО - ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ВІДДІЛ.

Завданням відділу—підготувати для промислової діяльності кваліфікованих технологів ріжних фахів: броварства, ґуральництва, дрождярства, виробництва паперу, оброблення шкіри, миловарства, олійництва, технології палива, нафти, крохмалю, неорганічних продуктів, будівельних матеріалів, продуктів перероблення дерева, цукроварства і інш.

Цей відділ також досі обмежується в своїй праці серією спеціальних вужчих короткотермінових курсів.

Нижче подаємо завдання та короткі програми по-одиноких курсів Хеміко-Технологічного відділу. Всі ці курси є односеместрові.

КУРС ОБРОБЛЕННЯ ШКІРИ.

Завдання курсу в дати ґрунтовне ознайомлення з модерною технікою оброблення шкіри. Поруч з теоретичним освітленням кожної операції оброблення шкіри, курс містить і практичні рецептурні матеріали.

Головніші частини курсу: Вода в гарбарстві. Шкіра, її анатомія, фізичні та хемічні властивості. Шкіра ріжного походження. Консервування шкіри. Підготовка шкір до чиньби. Гарники та їх здобування. Різni способи чиньби шкіри. Одержання різних ґатунків шкіри: підошва, верхній товар, замша, лайка і т. інш. Товщування шкіри. Білення шкіри. Барвлення шкіри. Сушення й апРЕтування шкір. Різні торговельні ґатунки шкіри. Гігієна чиньбарень.

ОСНОВИ РАДІОТЕХНІКИ.

(Для радіоаматорів)

Завдання курсу—прийти з допомогою радіоаматорам та технікам-практикам, що вже мають деякі знання з радіотехніки, але у вигляді випадкових, несистематичних відомостей. Курс має на меті доповнити, поглибити та привести до укінченої системи ці відомості.

Коротка програма курсу. Уживані в радіотехніці умовні знаки. Фізичні підвалини радіотехніки. Радіотехнічні пристрой. Природа та властивості електромагнетичних хвиль; способи їхнього витворення. Основи техніки радіопересилання та радіоприймання. Проблеми радіотелефонії і шляхи її практичного розв'язання. Електронні лямпи; їхня конструкція, чинність, практичні приложения. Основні схеми радіоприймачів. Радіомонтаж та радіодогляд. Причини хиб у чинності приймальних радіостанцій.

КУРС ПРАКТИЧНОЇ ФОТОГРАФІЇ.

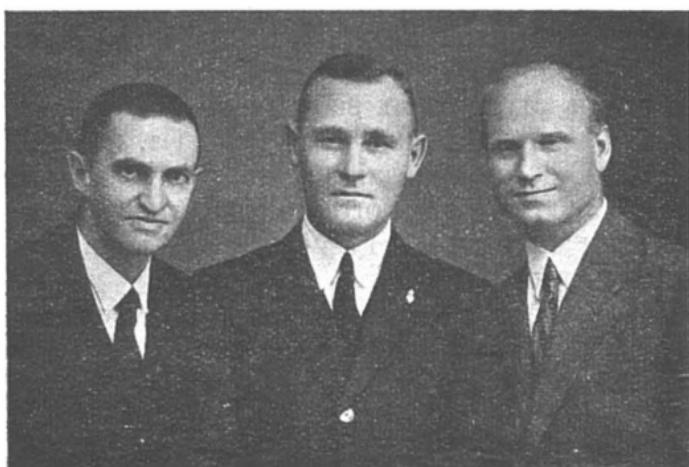
Завданням курсу є підготовити до успішної практичної роботи в усіх важливіших галузях сучасної фотографії шляхом докладного обзнайомлення з негативним і позитивним процесами та засобами модерної фотографічної техніки.

Програма курсу. I. Загальні відомості про фотографічний процес. II. Фотографічний апарат та помічне приладдя. III. Типи фотографії, як то: краєвидна, жанрова, технічна (фотографування плянів, будов і т. под.), портретна і інш. Основні засади фотографічної праці. Хиби, що можуть повстati при фотографуванні; причини цих хиб та засоби їх усунення. IV. Світлоочулий матеріял. V. Негативний процес. VI. Позитивний процес. VII. Збільшення (збільшуючі апарати і праця при збільшенні).

КУРС ПРАКТИЧНОГО МИЛОВАРСТВА.

Завданням курсу є дати вичерпуючі теоретичні заклади і практичні поради з технології миловарства. Крім фабричного миловарства, окремі розділи курсу зниомлять також з доморобним та напівдоморобним способами виробництва.

Коротка програма курсу. Властивості мила. Сирівці в миловарстві. Стужені олії. Неорганічні сирівці. Апаратура та машинове урядження в миловарстві. Переховання сирівців та їх очистка. Техніка вироблення мила. Процес обмилення. Процес творення мила: а) клеєве мило, б) яdroве мило, в) напівядрове мило, г) білення мила, і) транспарентні мила, д) срібне мило, е) виріб туалетних мил, є) мильні порошки.

Деканат Інженерного Ф-ту.

Зліва направо: продекан доц. Б. Лисянський,
декан проф. В. Іванис, секретар доц. В. Кучеренко.

ПЕРЕОБЛЕННЯ САДОВИНИ ТА ГОРОДИНИ.

Метою курсу є дати власникам садків та городів можливість якнайдоцільніше та як в найбільшим зиском використати свою садовину та городину.

Коротка програма. Склад та виживне значіння садовини та городини; потреба консервації; різні способи консервації: висушуванням, замочуванням, засолюванням, квашенням, заварюванням, маринуванням. Консервація при помочі цукру (компоти). Перероблення садовини (повидло, пастіла, мармелад, джем, конфітури рідкі, сухі, кандисовані овочі, цукати. Овочеві сочкі. Овочеві вина.

Шкільні такси.

УТГІ не є комерційним підприємством. Але він не є також і благодійною установою. Зв'язані з його функціонуванням витрати, бодай частково, мусять покриватися з плати студіюючих за навчання та за студійний матеріал (лекції, книжки, інструкції і т. под.). Такси оплат в УТГІ, щоправда, значно нижчі, ніж в будь якій іншій школі подібного типу з огляду на те, що лекторський персонал УГА віддає свою працю для УТГІ безплатно.

Такси оплат (в чеських коронах) наступні.

Економічно-Кооперативний відділ:

Вписове (одноразово за цілий курс)	100 к.ч.
За навчання (за семestr)	150. -
За студійний матеріал (за семestr)	250. -

Таким чином протягом восьми семестрів повного курсу відділу студіючий має заплатити 3.300 корон чеських.

Курси Українознавства
(для студентів з європейських країн):

Вписове	50 к.ч.
За навчання	150. -
За студійний матеріал	350. -
	Разом 550. -

Для студентів з позаєвропейських країн такса встановлена в американських долярах—30 доларів за повний курс.

З загальної суми оплат на Курсах Українознавства вчителям, студентам та сучасним і бувшим питомцям Українських Інститутів ім. П. Могили в Саскатуні і ім. М. Грушевського в Едмонтоні (якщо вони аглошуються за посередництвом зазначених інститутів) знижка 10 %.

Група службового і технічного персоналу УТГІ.
Сидять (зліва направо): інж. І. Шматко, секретар О. Козловський, Ф. Карпенко, інж. С. Овчаренко; стоять: інж. М. Овсяйко, Ф. Гай-Гаєвський.

Курси Бухгалтерії:

Вписове	25. -
За навчання	50. -
За студійний матеріал	110. -
	Разом 185. -

Курси Контроль-асистентів:

Вписове	25. -
За навчання	50. -
За студійний матеріал	80. -
	Разом 155. -

Курси Громадської агрономії:

Вписове	25. -
За навчання	50. -
За студійний матеріал	100. -
	Разом 175. -

Курси С.-г. рахівництва:

Вписове	25. -
За навчання	50. -
За студійний матеріал	100. -
	Разом 175. -

За курс однієї з чужих мов
(англійської, французької чи німецької):

Вписове	20. -
За студійний матеріал	150. -
	Разом 170. -

К у р с П а с і ч н и ц т в а:

Вписове	20. -
За студійний матеріал	50. -
	Разом 70. -

К у р с С а д і в н и ц т в а:

Вписове	20. -
За студійний матеріал	60. -
	Разом 80. -

К у р с О б р о б л е н и я ш к і р и:

Вписове	20. -
За студійний матеріал	25. -
	Разом 45. -

К у р с Р а д і о т е х н і к і:

Вписове	20. -
За студійний матеріал	25. -
	Разом 45. -

К у р с П р а к т и ч н о ї ф о т о г р а ф і ї:

Вписове	20. -
За студійний матеріал	20. -
	Разом 40. -

К у р с М и л о в а р с т в а:

Вписове	20. -
За студійний матеріал	20. -
	Разом 40. -

Курс Перероблення садовини й городини:

Вписове	20.-
За. студійний матеріал	60.-
	Разом 80 -

На бажання можна студіювати окремі предмети з циклу наук Економічно-Кооперативного відділу, курсів Українознавства та курсів Бухгалтерії. Такси за студії кожного предмету можна знайти в ціннику видань УТГІ.

Можна також набувати видання УТГІ, не вступаючи в число слухачів. Ціни видань показані в згаданому ціннику, який висилається на першу вимогу безоплатно.

Пересилка студійного матеріалу приймається на кошт УТГІ. Журнал „Вісті УТГІ“ кожному студіюючому висилається безоплатно протягом всього часу студій.

При індивідуальному листуванні з професурою та Секретаріатом УТГІ студіюючі мають або долучати на відповідь міжнародний поштовий купон на належну суму, або оплачувати в кінці кожного семестру рахунки канцелярії УТГІ за переслані їм листи.

Свідоцтво про складення поодиноких іспитів студіюючими на Економічно-Кооперативному відділі видається безоплатно.

Дипломи й свідоцтва про закінчення відділу та курсів, (зглядно окремих предметів з них) оплачуються за окремими таксами, приблизно по собівартості виготовлення цих документів та по вартості гербових значок.

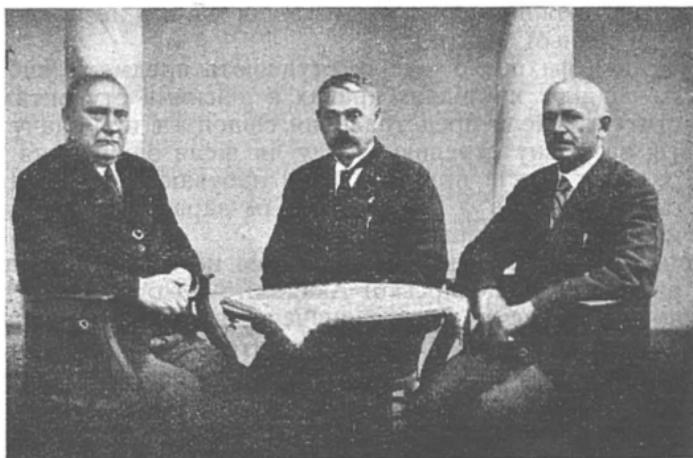
Відзнака УТГІ, яку мають право носити всі студіюючі, коштує з пересилкою 15 кч. Висилається після одержання Секретаріатом УТГІ згаданої суми.

Вписове скрізь платиться відразу після зачислення у студенти чи курсанти. Без того ані не виготовляється

ся легітимація, ані не висилається студійний матеріал.

Всі інші шкільні такси для студіюючих тих частин УТГІ, де навчання тягнеться більше одного семестру, можуть бути на прохання студіюючого та за згодою Сенату УГА розложені на декільки рат.

Гроши найліпше надсилати поштою за допомогою „міжнародних поштових переказів“ (*Mandate de poste international*) в коронах чеських або (з Польщі та Франції) поштовими складанками. (Про висилку грошей треба повідомляти Секретаріят УТГІ листом чи карткою з зазначенням, за що саме, за який курс, семестр, вписове, за навчання, за студійний матеріал і т. под.) дана сума грошей платиться. Адреса для висилання грошей: *Ukrajinský technicko-hospodářský institut. Poděbrady, Tchecoslovaquie.*

Ревізійна Комісія Україн. Господ. Академії. Зліва направо: лектор О. Безпалко, проф. Л. Грабина, доц. О. Петрів.

ПРАВИЛА
ПРИЙОМУ СТУДЕНТИВ ТА КУРСАНТИВ ДО УКРАЇНСЬКОГО
ТЕХНІЧНО-ГОСПОДАРСЬКОГО ІНСТИТУTU
ПОЗАОЧНОГО НАВЧАННЯ.

1. У студенти фахових відділів Українського Технічно-Господарського Інституту позаочного навчання при Українській Господарській Академії можуть бути зараховані особи без ріжниці віку з закінченою середньою освітою (гімназія, реальна школа, учителський інститут, середня с.-г. технічна школа, 4 класи духовної семінарії та інші рівні їм по загальній освіті школи).

2. Особи, що не мають закінченої середньої освіти, не молодші 17 літ можуть записатися як курсанти на будь-який з фахових відділів УТГІ або на вужчі фахові курси чи на окремі предмети (один чи декілька) з числа тих, що викладаються в УТГІ.

У студенти курсів Українознавства має право записатися кожна особа не молодша 17 літ незалежно від попередньої освіти.

3. Курсанти фахового відділу студіюють предмети вибраного відділу на рівних правах з дійсними студентами Інституту. Після представлення свідоцтва про здачу іспитів за повну середню школу чи після закінчення матуральних курсів при УГА вони набувають всіх прав дійсних студентів УТГІ, при чим їм зараховується складені іспити і виконані вправи.

4. Прохання про прийняття подаються на ім'я Ректора Української Господарської Академії — Подебради, ЧСР.

5. В проханні мусить бути зазначено, на який відділ прохач бажає вступити дійсним студентом чи курсантом, або на який вужчий фаховий курс чи окремий предмет бажає записатися, крім того — вік, національність, державну принадлежність, освіту, точну адресу кандидата, та які прикладено документи.

6. До прохання додаються такі документи:

- а) власноручний опис життя,
- б) свідоцтво про освіту, або урядово засвідчену копію його, а мимо того ще одну власноручно засвідчену копію цього свідоцтва (це все лише для впису на фаховий відділ) та
- в) три фотографічні картки (світлини) кандидата.

7. Після одержання повідомлення від канцелярії про

зачислення в студенти чи курсанти фахового відділу, кандидат має надіслати:

- а) відносове в сумі 100. - кч.,
- б) за навчання за перший семестр, 150 кч. та
- в) на оплату підручників, що мають висилатися йому протягом першого семестру, 250 кч.

ПРИМІТКА. Плату за навчання та за підручники на фахових відділах можна висилати рівними місячними ратами протягом перших чотирьох місяців кожного семестру.

8. Після одержання такого ж повідомлення від канцелярії, особи, що будуть прийняті на курси Українознавства або на вужчі фахові курси, надсилають шкільні оплати після установлених в окремих правилах такс.
9. Разом із заявкою про бажання студіювати окремі предмети треба надсилати відносове в сумі 20 кч., а після повідомлення від канцелярії таксу за підручник.
10. За внесену плату за підручники студіюючий одержує всі лекції (підручники) з усіх предметів відділу чи окремого курсу, на який він записався, та журнал „Вісті УТГІ“. Всі поштові видатки по індивідуальному листуванню з лектором студіюючий оплачує окремо.
11. Особам, що своєчасно не прислали плати за навчання і за підручники, припиняється висилка підручників.
12. По одержанні від студента чи курсанта фахового відділу чи вужчих фахових курсів і курсів Українознавства відносового і плати за навчання, їм висилається легітимація з фотографічною карткою (світлиною) і в певній послідовності лекції та журнал.
13. Особам, що запищуються на окремі предмети, після внесення належної плати, висилається посвідка про зачислення їх курсантами та в певній послідовності лекцій (підручники).

ПРАВИЛА ПРОХОДЖЕННЯ КУРСУ В УТГІ.

1. Студенти й курсанти УТГІ мають студіювати предмети навчання та переводити практичні вправи порядком і в послідовності, що встановлені дотичними факультетами УГА.
2. Порядок і послідовність студіювання встановлюються по семестрах і по кожному предмету окремо.
3. Нормальне тривання семестру визначається в чотири мі-

сяці, але цією нормою час студіювання не обмежується і цілком залежить від самих студіюючих.

4. Студіювання предметів полягає у вивченні їх теоретично та в самостійних розв'язаннях тих завдань, що їх виконує студіюючий на підставі загальних запитань, надрукованих в лекціях чи долучених до підручників, а також і на основі додаткових спеціальних запитань відповідного лектора.
5. Зазначені завдання студіюючі розв'язують у тій послідовності, в якій вони подаються в лекціях і підручниках чи в інструкціях та квестіонарах, до них долучених. Але лектор, пристосовуючися до індивідуальності кожного студіюючого, може змінити як ті завдання, що їх подається в лекціях і підручниках, так і їх порядок.
6. Важливим засобом навчання, як і контролем студіювання в УТГІ, є навчальне індивідуальне листування лектора із студіюючими.

Це листування полягає в наступнім:

- a, в регулярнім надсиланні студентом чи курсантом виконаних ним писемних завдань, згідно з загальним пляном проходження дотичного предмету, в розгляді цих завдань лектором і поверненні їх студентові чи курсантові з зауваженнями та вказівками лектора;
- b) в окремих запитах та прозьбі роз'яснень з боку студіюючих (в межах предметів навчання), на які лектор подає відповідь або індивідуально — окремим листом кожному студентові чи курсантові, або колективно — в журналі шкільного листування;
- b) в окремих індивідуальних завданнях або поясненнях, які лектор дає студіюючому.

ПРИМІТКА. 1) В листуванні з лекторами студіюючі мають висловлюватися ясно й докладно, а писати — чи, зглядно, креслити — чітко.

2) Листи надсилаються на ім'я відповідного лектора через Секретаріат УТГІ.

7. До іспиту з кожного предмету студіюючий допускається тільки після того, як він у належній послідовності подасть відповіді на всі поставлені йому лектором запитання та виконає належні практичні вправи.
8. До фахового іспиту студіюючий допускається тільки після того, як він склав іспити з усіх предметів та виконав

встановленим порядком практичні вправи.

9. Коли студіюючий фахового відділу не поновить своєчасно впису на дальший семестр, то висилка йому лекцій і листування з ним припиняються, а через півроку після цього він вважатиметься вибувшим з УТГІ і знов вступити до УТГІ зможе тільки в загальному порядку — на підставі Правил прийому.

ПРАВИЛА

ПРО СКЛАДЕННЯ ІСПИТІВ І ВИКОНАННЯ ВПРАВ В УКРАЇНСЬКОМУ ТЕХНІЧНО-ГОСПОДАРСЬКОМУ ІНСТИТУТІ.

1. Іспити з окремих предметів на фахових відділах УТГІ відбуваються в послідовності, встановленій Професорськими Радами відповідних факультетів Української Господарської Академії, і переводяться заочно шляхом писемних запитань лектора і докладних писемних відповідей студента. Крім подачі писемних відповідей, студенти мають виконати з деяких предметів, визначених відповідними факультетами Української Господарської Академії, також певні контрольні завдання.
2. Відповіді оцінюються лектором по двобальній системі — „успішно“ або „неуспішно“.
3. Коли студент одержить при іспиті „неуспішно“, то він може складати іспит повторно до трьох разів, у час, встановлений по згоді з лектором.
4. Після зłożення іспиту з певного предмету студентові на його бажання видається свідоцтво, підписане лектором та керівником відповідного відділу УТГІ.
5. При бажанні студент може скласти іспити і усно у дотичного лектора або у осіб, уповноважених на те відповідним факультетом Української Господарської Академії. Про усне складення іспитів відмічається в іспитовому свідоцтві.
6. Практичні вправи відбуваються або позаочно, і в цім випадку полягають в писемних відповідях студента на предложені лектором завдання, або ж під безпосереднім контролем педагогічного персоналу Академії чи осіб або установ, уповноважених на те відповідним факультетом Української Господарської Академії.
7. Студенти, що позаочно склали всі іспити по програмі фахового відділу, дістають свідоцтво про пропуск ділової практики.

- дотичного відділу УТГІ за підписом директора УТГІ і керівника відповідного відділу.
8. Ті студенти, що захочуть дістати фаховий диплом, мають додатково скласти випускний усний іспит перед спеціальною комісією відповідного відділу Українського Технічно-Господарського Інституту.
 9. До зазначеного в п. 8 випускного іспиту допускаються тільки ті студенти, що склали іспити з усіх предметів відділу та під контролем лекторського персоналу Академії або уповноважених на те осіб виконали необхідні практичні вправи, або ж відбули встановлену практику в підприємствах чи установах.
 10. Випускний іспит полягає: а) в уснім іспиті з головних фахових предметів відділу; б) в обороні виконаних студентами з призначення відповідного відділу УТГІ писемної праці або проекту.
 11. У фаховім дипломі, крім наданого титулу (див. § 8 Статуту УТГІ), зазначається успішність складання усних іспитів та усішність оборони проекту чи писемної праці по трьохбалльній системі— „дуже добре“, „добре“ або „успішно“. Цей диплом підписує директор УТГІ та керівник відповідного відділу.
 12. Коли комісія не визнає випускний іспит за складений, то кандидат може знов стати до іспиту в час, призначений відділом УТГІ, але загалом не більше трьох разів.
 13. Встановлені оцінки знань мають силу і на вужчих фахових курсах, але з наступними ріжницями:
 - а) випускні іспити відбуваються на тих курсах, для яких це буде визнано обов'язковим;
 - б) на таких випускних іспитах не вимагається ні писемної праці ні проекта.
 14. Встановлений в § 1-6 цих правил порядок переведення іспитів та способів оцінки знань має силу і для курсантів, що студіюватимуть поодинокі предмети. Про успішність зłożення курсантами іспитів їм видається свідоцтво за підписом лектора відповідного предмету та керівника відділу УТГІ.

**І Н С Т Р У К Ц І Я
ДЛЯ П. П. СТУДЕНТІВ ТА КУРСАНТІВ УТГІ.**

1. Персональна черга. Кожен студіючий записується до списків в УТГІ під певним персональним числом, яке виставляється відтак на легітимації і яке студіючий

повинен подавати завше на студійному листуванні та на всіх своїх листах до УТГІ, пишучи в правому горішньому куті листа так: „перс. ч....“

2. **Легітимація.** Легітимації висилаються всім студіючим, що внесли вписове. Число легітимації одночасно є персональним числом студіючого (див. § 1.).
3. Порядок висилки студійного матеріалу. Студійний матеріал студіючим висилається по 1-2 лекції з кожного предмету, що входить у програму семестру чи курсу, двічі на місяць—кожного 1-го та 15-го числа—в спеціальних ковертах. На козерті вказується, які саме друки вложено в коверту та вага цілої посилки для контролю. Разом з першими зошитами лекцій висилається обкладинка для лекцій з кожного предмету. Після одержання всіх зошитів лекцій, їх разом з обкладинкою треба зброшурувати в книгу, щоб так легче було їх зберігати для різних довідок та повторення курсу. З деяких предметів студіючим висилаються відразу цілі зброшувані підручники і, в міру потреби, окремо додаються інструкції до них.

Для кращого орієнтування студіючих та адміністрації УТГІ всі предмети навчання, з яких висилаються лекції та книжки, почисловані. Чергове число кожного предмету позначене на обкладинці і перший сторінці кожного зошиту вгорі на правій стороні так: „Курс. ч...“, на лівій стороні черга лекцій. Чергове число предмету, в тих випадках, коли підручник видрукований не в УТГІ, а якимсь іншим видавництвом, позначається на інструкції до підручника.

4. Студійне листування. В кінці кожної лекції чи декількох лекцій, або на окремих додатках до лекцій, квестіонарах, вміщуються контрольні запитання, на які студіючий, після простудіювання матеріалу, мусить скласти відповіді та надіслати їх на адресу Секреаріату УТГІ, що вказана нижче. Ліпше посыпати відповіді в друкованіх зворотніх ковертах, що прикладаються доожної посилки.

Відповіді мають бути написані на спеціальних, надісланих студіючим разом з лекціями бланках (аркушах з надрукованим заголовком „студійний лист“). Коли місця на бланку не вистачає,—можна долучити до бланку аркуш звичайного паперу. Писати треба ясно, коротко та чітко. З кожного предмету навчання (курсу) відповіді треба писати на окремому бланку. Запитань повторювати непотрібно. Вистачить лише кожну відповідь

числувати відповідно до числування запитань. Перед однією відповіді треба перевірити, чи є на ній написано персональне число студіючого, його прізвище та ім'я, число курсу та число лекції (чи завдання), до якої відноситься відповідь, і чи ці числа поставлені на їх правдиві місця, (дуже часто трапляються помилки). Відповіді після перевірки та оцінки дотичними професорами повертаються назад студіючим разом з помітками професорів.

Коли в студійному матеріалі комусь із студіюючих щось буде незрозумілим, або неясним,—він може звернутися до відповідного професора з прозьбою про роз'яснення. Прозьби про роз'яснення треба засилати на адресу Секретаріату УТГІ. Вкладати їх можна до тієї самої коверти, в якій засилается інше студійне листування. В запитаннях можна торкатися лише тих питань, про які йде мова в надісланих уже студіючому лекціях. Не можна на тому ж самому аркуші паперу адресувати запитання до двох різних професорів. Запитання треба формулювати ясно й коротко.

Відповіді професорів на деякі запитання даються шляхом індивідуального листування, а на деякі, що мають ширший інтерес.—на сторінках неперіодичного органу: „Вісті УТГІ“. Гроші, витрачені Секретаріатом на оплату поштового порта при повертенні студійного листування студіючим, записуються на особливий рахунок кожного і вони мусять бути повернені УТГІ.

5. В пис на чужі мови. Протягом 1 семестру студіючому на Економічно-Кооперативному відділі висилаються лекції однієї з чужих мов: французької, німецької, англійської. Другу чужу мову студіюється з початку 3-го семестру. Студіючі мусять на початку 1 та 3 семестру зголосити до Секретаріату, які саме мови обирають для студій.
6. Контроль одержання лекцій та „Вістей УТГІ“. З огляду на те, що були випадки, коли надіслані Секретаріатом УТГІ лекції, листи, як рівноож проспекти й розяснення до п. п. студіючих не доходили по призначенню, кожний новий студент чи курсант має підтвердити карткою одержання першого пакунку з студійним матеріалом. В дальшому, коли б протягом довшого часу хтось з п. п. студіючих не одержав чергової засилки лекцій, Секретаріат УТГІ просить про це його повідомити, щоб він міг зробити реклямацію у поштових урядів

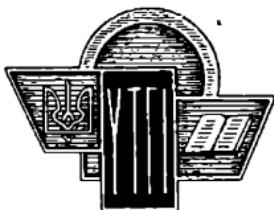
В тих випадках, коли на бажання студіючого, або в силу особливих умов, йому кореспонденцію й другі висилається припоручено, ріжниця порта приписується на рахунок студіючого. Теж саме провадиться у випадку повторного висилання друків

7. Статистична картка. При першій засилці студ. матеріалу всім студіючим надсилається анкетно-статистична картка. Студіючий має уважно відповісти на всі запитання та, по можливості, якнайскорше повернути картку до Секретаріату УТГІ.
8. Такси. Студіючі, що сплачують шкільні такси ратами, мають стежити за акуратною висилкою чергових рат, щоб запобігти перерви у висилці їм студійного матеріалу.
9. Правила. Всі академічні правила та програми УТГІ вміщено в проспекті. Студіючим рекомендується ці правила уважно прочитати.
10. Складання іспитів про закінчення курсів. Після того як студіючий виконає писемно всі завдання з того чи іншого предмету навчання, він має зголоситися до іспиту. Адміністрація дотичного відділу визначає тоді спосіб складення іспиту і або засилає студіючому іспитове завдання для розв'язання його дома (в цьому випадку завдання має бути розв'язане й здане для відсылки до Секретаріату протягом 24 годин з моменту одержання завдання, або засилає завдання на адресу найближчої іспитової експозитури, до якої має зголоситися студіючий, під її зовнішнім контролем завдання розв'язати та передати експозитурі для відсылки до УТГІ. У випадку складення іспиту під контролем експозитури, про це вказується в свідоцтві).
- ПРИМІТКА. Дирекція УТГІ має на увазі відкрити в місцях більшого скручення студіючих Економічно-Кооперативного відділу експозитури для приймання усних іспитів з деяких предметів. Про здійснення цього проекту буде своєчасно доведено до відома студіючих.
11. Франкування кореспонденції. Секретаріят УТГІ просить звертати увагу на те, щоби поштові посилки до УТГІ були відповідно франковані. У випадку несправного франкування, евентуальну доплату Секретаріят нараховує студіючому.
12. Адреса. Всю кореспонденцію до УТГІ треба адресувати так: *Ukrajinský technicko-hospodářský institut. Poděbrady. Českoslovaquie.*

ВІДЗНАКА УТГІ

Сенат Української Господарської Академії в своєму засіданні з дня 3-го липня 1934-го року установив для УТГІ наступну відзнаку:

1) На фоні замкненого кола, що символізує духову соборність Української Нації, йдуть дві рівнобіжні поземі площі: ліва з знаком Тризуба, як символ національного характеру УТГІ, та права з знаком книги, що символізує культурне значіння цієї школи. Ці площини перетинають позема площа з написом „УТГІ“. Основна барва цілої відзнаки зеленава, фон для літер „УТГІ“—синя емаль. Розмір відзнаки 2 х 2,5 см.

2) Право ношення відзнаки належить: а) всьому лекторському і технічному персоналу УТГІ,
б) студентам і курсантам усіх його відділів і курсів, як під час студій, так і після їх закінчення,
в) всім тим особам, що їм надасть Сенат Української Господарської Академії це право за корисну для розвитку УТГІ діяльність.

Примітка: хто вибув з числа студіюючих УТГІ, не закінчивши студій, той позбавляється права ношення відзнаки.

3) Відзнаку носиться на грудях вгорі на лівому боці.

4) Ношення відзнаки, як доказ зв'язку її носія з УТГІ, накладає на носія обов'язок оберігати честь і добру славу школи та усьому її доношенню.

5) УТГІ є однією спільною корпорацією всіх, хто в ньому і для нього працює та проходить в ньому науку. Через це всі, що носять відзнаку УТГІ, уважаються між собою знайомими і мають заховуватися один до одного з почуттям корпоративної єдності та взаємної пошани.

Зміст.

	стор.
Повстання Укр. Техн.-Госп. Інституту	3
Метода навчання	8
Структура УТГІ	13
Розвиток УТГІ	16
Адміністрація УТГІ	25
Лекторський персонал УТГІ	26
Студенство УТГІ	28
Видавництво УТГІ	32
Шкільний журнал	33
Завдання та програми поодиноких відділів і курсів УТГІ	35
Економічно-Кооперативний відділ (35).—Вужчі курси Бухгалтерії (38).—Курси Чужих мов (39).—Курси Україновживанства (39).—Курси Пасічництва (45).—Контроль-асистенські курси (46).—Курси С.-г. рахівництва (46) — Курси Садівництва (47).—Курс Громадської агрономії (48).—Курс Оброблення шкіри (49).—Курс Радіотехніки (50).—Курс Практичної фотографії (50).—Курс Практичного міловарства (51).—Курс Перероблення садовини та городини (52).	
Шкільні такси	52
Правила прийому студентів та курсантів до УТГІ	58
Правила проходження курсу	59
Правила про складання іспитів	61
Інструкція для студентів та курсантів	62
Відзнака УТГІ	66

ТОВАРИСТВО ПРИХИЛЬНИКІВ УКРАЇНСЬКОЇ ГОСПОДАРСЬКОЇ АКАДЕМІЇ (ТПУГА)

**Статутарна громадська організація, що ставить
своїм завданням спільними силами українських органі-
зацій, установ, і т. п. та поодиноких активних і свідомих
громадян УТРИМУВАТИ ВЛАСНИМИ КОШТАМИ
СВОЮ НАЦІОНАЛЬНУ ПОЛІТЕХНІКУ.**

Товариство фінансує

**Українську Господарську Академію (УГА) та
Український Тех.-Госп. Інститут (УТГІ) при УГА**

**СТАВАЙТЕ В РЯДИ БУДІВНИЧИХ
УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТЕХНІКИ.**

Звичайні члени платять річно 330 корон чеських.

Члени жертводавці „ 100

Члени протектори „ 100 долярів ”

Адреса Товариства:

Společnost Přátel Ukrajinské hospodářské akademie.

Poděbrady, Zámek. Tchécoslovaquie.

Членські внески і жертви посылати на такі конта Товариства: 1) Poštovní Spořiteľna Praha č. účtu 94.80
2) Živnostenská Banka Praha, ČSR. 3) Земельний Банк
Гіпотечний. Львів.

